

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
YVES BOT
της 30ής Ιανουαρίου 2014¹

Υπόθεση C-658/11

**Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο
κατά**

Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης

«Συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Μαυρικίου για τους όρους της μεταγωγής των υπόπτων πειρατείας από τη ναυτική δύναμη υπό την ηγεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Δημοκρατία του Μαυρικίου — Κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ) — Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης — Συνεργασία για την ανάπτυξη — Επιλογή της νομικής βάσεως — Άρθρο 218, παράγραφοι 6 και 10, ΣΛΕΕ»

1. Με την παρούσα προσφυγή, ζητείται από το Δικαστήριο να διευκρινίσει τα όρια μεταξύ τριών τομέων της εξωτερικής δράσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δηλαδή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (στο εξής: ΚΕΠΠΑ), της εξωτερικής διάστασης του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης (στο εξής: ΧΕΑΔ) και της συνεργασίας για την ανάπτυξη, στο πλαίσιο της καταπολέμησης της πειρατείας στα ανοικτά των σομαλικών ακτών.
2. Η υπό κρίση υπόθεση καταδεικνύει εκ νέου, ιδιαιτέρως μετά την έκδοση της αποφάσεως του Δικαστηρίου της 19ης Ιουλίου 2012, Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου², στον τομέα της καταπολέμησης της διεθνούς τρομοκρατίας, ότι, μολονότι η θέση σε ισχύ της Συνθήκης της Λισσαβώνας είχε ως συνέπεια την επίσημη κατάργηση των πυλώνων, εντούτοις δεν εξάλειψε την ανάγκη οριοθέτησης των αντίστοιχων πεδίων εφαρμογής των διαφόρων πολιτικών της Ένωσης.
3. Το καθήκον αυτό αποδεικνύεται λεπτό, δεδομένου ότι ο σκοπός ο οποίος διακυβεύεται εν προκειμένω είναι αυτός της ασφάλειας. Συγκεκριμένα, ο σκοπός αυτός είναι κοινός τόσο στην ΚΕΠΠΑ όσο και στον ΧΕΑΔ. Ο εν λόγω σκοπός συνδέεται επίσης με την πολιτική της συνεργασίας για την ανάπτυξη στο μέτρο κατά το οποίο η ασφάλεια συνιστά προαπαιτούμενο για την ανάπτυξη των ενδιαφερομένων χωρών.
4. Ωστόσο, η οριοθέτηση μεταξύ των πολιτικών της Ένωσης είναι απαραίτητη λόγω της ιδιομορφίας που χαρακτηρίζει την ΚΕΠΠΑ σε σχέση με τις λοιπές πολιτικές της Ένωσης.
5. Η ιδιομορφία αυτή έγκειται, μεταξύ άλλων, στον περιορισμένο ρόλο που διαδραματίζει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ. Υπ' αυτή την έννοια, ο καθορισμός σαφών κριτηρίων για τον προσδιορισμό του πεδίου εφαρμογής της εν λόγω πολιτικής σε σχέση με τους λοιπούς τομείς εξωτερικής δράσεως της Ένωσης αποτελεί ζήτημα που παρουσιάζει αναμφισβήτητο ενδιαφέρον από συνταγματικής απόψεως.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — C-130/10.

6. Με την προσφυγή του, το Κοινοβούλιο ζητεί από το Δικαστήριο να ακυρώσει την απόφαση 2011/640/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2011, για την υπογραφή και τη σύναψη της συμφωνίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Μαυρικίου για τους όρους της μεταγωγής των υπόπτων πειρατείας και των συναφών κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων από τη ναυτική δύναμη υπό την ηγεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Δημοκρατία του Μαυρικίου και για τους όρους μεταχείρισης των υπόπτων πειρατείας μετά τη μεταγωγή³

7. Η προσβαλλόμενη απόφαση στηρίζεται στο άρθρο 37 ΣΕΕ, καθώς και στο άρθρο 218, παράγραφοι 5 και 6, ΣΛΕΕ.

8. Κατά το άρθρο 37 ΣΕΕ, το οποίο εντάσσεται στο κεφάλαιο 2 του τίτλου V «Ειδικές διατάξεις σχετικά με την [ΚΕΠΠΑ]» της Συνθήκης ΕΕ, «[η] Ένωση δύναται να συνάπτει συμφωνίες με ένα ή περισσότερα κράτη ή διεθνείς οργανισμούς στους τομείς που εμπίπτουν στο παρόν κεφάλαιο».

9. Το άρθρο 218 ΣΛΕΕ περιέχει κανόνες σχετικούς με τη διαπραγμάτευση, την υπογραφή και τη σύναψη διεθνών συμφωνιών. Το άρθρο αυτό έχει ως ακολούθως:

«1. Με την επιφύλαξη των ειδικών διατάξεων του άρθρου 207, για τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη των συμφωνιών μεταξύ της Ένωσης και τρίτων χωρών ή διεθνών οργανισμών ακολουθείται η εξής διαδικασία:

2. Το Συμβούλιο εγκρίνει την έναρξη διαπραγματεύσεων, εκδίδει οδηγίες διαπραγμάτευσης, επιτρέπει την υπογραφή και συνάπτει τις συμφωνίες.

3. Η Επιτροπή, ή ο ύπατος εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας όταν η σχεδιαζόμενη συμφωνία αφορά αποκλειστικά ή κυρίως την [ΚΕΠΠΑ], υποβάλλει συστάσεις στο Συμβούλιο, το οποίο εκδίδει απόφαση που επιτρέπει την έναρξη διαπραγματεύσεων και ορίζει, ανάλογα με το αντικείμενο της σχεδιαζόμενης συμφωνίας, τον διαπραγματευτή ή τον επικεφαλής της διαπραγματευτικής ομάδας της Ένωσης.

[...]

5. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση του διαπραγματευτή, εκδίδει απόφαση που επιτρέπει την υπογραφή της συμφωνίας και, ενδεχομένως, την προσωρινή της εφαρμογή πριν να τεθεί σε ισχύ.

6. Το Συμβούλιο, μετά από πρόταση του διαπραγματευτή, εκδίδει απόφαση για τη σύναψη της συμφωνίας. Εκτός από την περίπτωση που η συμφωνία αφορά αποκλειστικά την [ΚΕΠΠΑ], το Συμβούλιο εκδίδει απόφαση για τη σύναψη της συμφωνίας:

α) μετά από έγκριση του [...] Κοινοβουλίου στις ακόλουθες περιπτώσεις:

[...]

ν) συμφωνίες που καλύπτουν τομείς στους οποίους εφαρμόζεται η συνήθης νομοθετική διαδικασία ή η ειδική νομοθετική διαδικασία όταν απαιτείται η έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

[...]

β) μετά από διαβούλευση με το [...] Κοινοβούλιο, στις υπόλοιπες περιπτώσεις. [...]

3 — ΕΕ L 254, σ. 1, στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση.

[...]

10. Το Κοινοβούλιο [...] ενημερώνεται αμέσως και πλήρως σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.

[...]»

10. Προς στήριξη της προσφυγής του, το Κοινοβούλιο προβάλλει δύο λόγους.

11. Με τον πρώτο λόγο, το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι η συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Δημοκρατίας του Μαυρικίου για τους όρους της μεταγωγής των υπόπτων πειρατείας και των συναφών κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων από τη ναυτική δύναμη υπό την ηγεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Δημοκρατία του Μαυρικίου και για τους όρους μεταχείρισης των υπόπτων πειρατείας μετά τη μεταγωγή⁴ δεν αφορά αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ, κατά την έννοια του άρθρου 218, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, δεδομένου ότι τόσο ο σκοπός όσο και το περιεχόμενο της εν λόγω συμφωνίας συναρτώνται επίσης με τη δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις, με την αστυνομική συνεργασία και με τη συνεργασία για την ανάπτυξη καθώς και ότι στους τομείς αυτούς εφαρμόζεται η συνήθης νομοθετική διαδικασία. Κατά συνέπεια, η απόφαση για τη σύναψη της συμφωνίας όφειλε να έχει ληφθεί κατόπιν εγκρίσεως του Κοινοβουλίου σύμφωνα με το άρθρο 218, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α', περίπτωση ν, ΣΛΕΕ.

12. Με τον δεύτερο λόγο, το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι το Συμβούλιο παρέβη το άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ μην ενημερώνοντας αμέσως και πλήρως το Κοινοβούλιο σε όλα τα στάδια της διαδικασίας.

13. Με διάταξη του Προέδρου του Δικαστηρίου της 5ης Ιουνίου 2012, επιτράπηκε στην Τσεχική Δημοκρατία, στη Γαλλική Δημοκρατία, στην Ιταλική Δημοκρατία, στο Βασίλειο της Σουηδίας καθώς και στο Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας να παρέμβουν υπέρ του Συμβουλίου.

14. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, επιτράπηκε στην Επιτροπή να παρέμβει υπέρ του Κοινοβουλίου.

I – Επί του λόγου που αντλείται από παράβαση του άρθρου 218, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ

A – Επί της ερμηνείας της έννοιας «συμφωνία που αφορά αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ»

15. Το Κοινοβούλιο τάσσεται υπέρ της συστατικής ερμηνείας της έννοιας «συμφωνία που αφορά αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ». Κατά το θεσμικό αυτό όργανο, το Συμβούλιο δεν έχει την εξουσία να συνάψει διεθνή συμφωνία χωρίς έγκριση του Κοινοβουλίου ή διαβούλευση με αυτό παρά μόνον υπό εξαιρετικές περιστάσεις και μόνον υπό τον όρο ότι η συμφωνία αυτή αφορά αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ, εφόσον δεν περιέχει κανένα στοιχείο το οποίο να εμπίπτει στις λοιπές πολιτικές της Ένωσης.

16. Όσον αφορά την επίμαχη συμφωνία στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής, το Κοινοβούλιο υποστηρίζει ότι οι συνιστώσες αυτής της συμφωνίας άπτονται τριών διαφορετικών πολιτικών της Ένωσης, δηλαδή της ΚΕΠΠΑ, της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις καθώς και της συνεργασίας για την ανάπτυξη. Κατά την άποψη του θεσμικού αυτού οργάνου, αρκεί

4 — Στο εξής: συμφωνία.

μια από τις συνιστώσες αυτές, έστω και αν έχει δευτερεύοντα και επικουρικό χαρακτήρα, προκειμένου να ενεργοποιηθεί η υποχρέωση έγκρισης από το Κοινοβούλιο. Συγκεκριμένα, κατά το Κοινοβούλιο, σε μια τέτοια περίπτωση η εν λόγω συμφωνία δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αφορά αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ.

17. Αντιθέτως, το Συμβούλιο τάσσεται υπέρ της απόψεως ότι η επίμαχη συμφωνία δεν έχει άλλες συνιστώσες, κύριες ή επικουρικές, πλην εκείνης που αφορά την ΚΕΠΠΑ. Ακόμα και αν ήταν δυνατόν να εντοπιστούν τέτοιες συνιστώσες, αυτές θα ήταν απλώς επικουρικές, με αποτέλεσμα να μην απαιτείται η προσθήκη άλλης νομικής βάσεως. Δεδομένου ότι η επιλεγείσα νομική βάση εμπίπτει, από απόψεως ουσιαστικού δικαίου, αποκλειστικά στην ΚΕΠΠΑ, συνάγεται ότι, από διαδικαστικής απόψεως, η συμφωνία «αφορά αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ», κατά την έννοια του άρθρου 218, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, οπότε δεν απαιτείται έγκριση του Κοινοβουλίου προκειμένου το Συμβούλιο να μπορέσει να εκδώσει την απόφαση συνάψεως της συμφωνίας αυτής.

18. Ακριβώς όπως το Συμβούλιο και τα κράτη μέλη που παρενέβησαν στην υπό κρίση υπόθεση, θεωρώ ότι μια συμφωνία «αφορά αποκλειστικά στην [ΚΕΠΠΑ]» κατά την έννοια του άρθρου 218, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, όταν η απόφαση για τη σύναψη της συμφωνίας αυτής στηρίζεται σε μία και μοναδική ουσιαστική νομική βάση σχετική με την ΚΕΠΠΑ, εξαιρουμένης δηλαδή οποιασδήποτε άλλης νομικής βάσεως.

19. Κατά τη γνώμη μου, θα ήταν ασυνεπές να εξεταστεί το ζήτημα της εφαρμοστέας διαδικασίας για τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας αποσυνδεδεμένο από το προκαταρκτικό ζήτημα του καθορισμού της ουσιαστικής νομικής βάσεως με την οποία παρέχεται στην Ένωση η αρμοδιότητα να συνάψει τέτοια συμφωνία, δεδομένου ότι τα δύο αυτά ζητήματα είναι αλληλοεξαρτώμενα. Η αποσύνδεσή τους θα οδηγούσε σε διπλή εξέταση, η οποία θα απαιτούσε τον προσδιορισμό νέων κριτηρίων προκειμένου να καθοριστεί αν μια συμφωνία αφορά ή όχι αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ, πράγμα το οποίο θα είχε αβέβαια αποτελέσματα και θα οδηγούσε σε ανασφάλεια δικαίου.

20. Επομένως, πρώτα πρέπει να προσδιοριστεί η ουσιαστική νομική βάση με την οποία παρέχεται στην Ένωση η αρμοδιότητα να συνάψει διεθνή συμφωνία, και εν συνεχεία η διαδικαστική. Άλλωστε, η ορθότητα της προσέγγισης αυτής επιβεβαιώνεται και από τη νομολογία του Δικαστηρίου, κατά την οποία «δεν καθορίζουν οι διαδικασίες τη νομική βάση μιας πράξεως, αλλ' αντιστρόφως, η νομική βάση καθορίζει τις διαδικασίες εκδόσεως της πράξεως»⁵.

21. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο εξέτασης του ζητήματος αν μια συμφωνία αφορά ή όχι αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ, λίγη σημασία έχει, αντιθέτως προς τα υποστηριζόμενα από το Κοινοβούλιο, αν η επίμαχη απόφαση αφορά επίσης, αλλά δευτερευόντως, άλλους τομείς πλην της ΚΕΠΠΑ. Επομένως, δεν αρκεί η συμφωνία να αφορά επικουρικός ή παρεμπιπτόντως και άλλους τομείς πλην της ΚΕΠΠΑ για να κριθεί υποχρεωτική η προηγούμενη έγκριση του Κοινοβουλίου κατά το άρθρο 218, παράγραφος 6, ΣΛΕΕ.

22. Αντιθέτως προς τη βούληση των συντακτών των Συνθηκών να περιορίσουν την αρμοδιότητα του Κοινοβουλίου όσον αφορά την ΚΕΠΠΑ, η ερμηνεία την οποία αυτό προτείνει θα είχε ως αποτέλεσμα την υποχρέωση να διεξάγεται διαβούλευση με το θεσμικό αυτό όργανο και να ζητείται η έγκρισή του για τη σύναψη του συνόλου σχεδόν των διεθνών συμφωνιών. Συγκεκριμένα, στο μέτρο που, σύμφωνα με το άρθρο 21, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, η Ένωση πρέπει να μεριμνά για τη συνοχή μεταξύ των διαφόρων τομέων της εξωτερικής της δράσης και μεταξύ αυτών και των άλλων πολιτικών της, είναι σπάνιο μια συμφωνία συναπτόμενη στον τομέα της ΚΕΠΠΑ να μην αφορά, τουλάχιστον παρεμπιπτόντως, και άλλες πολιτικές της Ένωσης.

5 — Προπαρατεθείσα απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (σκέψη 80).

23. Όπως ορθώς επισημαίνει το Συμβούλιο, αν γίνει δεκτή η άποψη του Κοινοβουλίου, θα πρέπει να ζητείται η έγκρισή του για πλήθος συμφωνίες στηριζόμενες αποκλειστικά σε νομική βάση σχετική με την ΚΕΠΠΑ διότι αυτές παρουσιάζουν συχνά κάποιο σύνδεσμο με άλλες πολιτικές της Ένωσης λόγω, αφενός, της ύπαρξης γενικών και οριζόντιων σκοπών στον τομέα των εξωτερικών σχέσεων και, αφετέρου, της απαιτούμενης συνοχής. Για παράδειγμα, από την αναντίρρητη αλληλεξάρτηση μεταξύ της ασφάλειας, της ανάπτυξης και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων προκύπτει ότι πολύ συχνά είναι δυνατόν να υποστηριχθεί ότι τα μέτρα που λαμβάνονται σε έναν από τους εν λόγω τρεις τομείς θα παραγάγουν αποτελέσματα και στους υπόλοιπους δύο, οπότε αφορούν και τους τομείς αυτούς για τους σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 218, παράγραφος 6, ΣΛΕΕ. Τούτο όμως αντιβαίνει προς το πνεύμα των Συνθηκών. Αντιθέτως, οι Συνθήκες δεν κατάργησαν ούτε συγχώνευσαν τις διάφορες πολιτικές της Ένωσης και τις αντίστοιχες νομικές βάσεις μέσω των οποίων πρέπει να επιτευχθούν αυτοί οι οριζόντιοι σκοποί, κάθε δε μέτρο παραμένει διακριτό, υπαγόμενο σε ίδια νομική βάση και ίδιους διαδικαστικούς κανόνες.

24. Η απαιτούμενη συνοχή επιβάλλει στο Συμβούλιο να ενσωματώνει στις πράξεις που εκδίδει στον τομέα της ΚΕΠΠΑ ορισμένα στοιχεία σχετικά με άλλες πολιτικές της Ένωσης. Από την παρουσία τέτοιων στοιχείων, εφόσον αυτά είναι επικουρικά, δεν δύναται να συναχθεί ότι το κέντρο βάρους της επίμαχης πράξεως δεν αφορά την ΚΕΠΠΑ. Οι οριζόντιοι σκοποί και η απαιτούμενη συνοχή στην εξωτερική δράση της Ένωσης δεν εξαλείφουν τις ιδιαιτερότητες καθεμιάς από τις πολιτικές της Ένωσης, κατά τον ίδιο τρόπο που η συμπληρωματικότητά τους δεν αναιρεί τον ειδικό χαρακτήρα της κάθε πολιτικής.

25. Οι συμφωνίες της ΚΕΠΠΑ ενδέχεται να περιλαμβάνουν στοιχεία αμιγώς επικουρικά τα οποία εμπίπτουν σε άλλες πολιτικές της Ένωσης εφόσον τα στοιχεία αυτά έχουν τόσο περιορισμένη εμβέλεια ώστε να μη δικαιολογείται η προσθήκη και άλλης νομικής βάσεως. Κατά συνέπεια, οι συμφωνίες αυτές αφορούν αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ, επίσης για τους σκοπούς εφαρμογής του άρθρου 218, παράγραφος 6, ΣΛΕΕ.

26. Αντιθέτως προς τα υποστηριζόμενα από το Κοινοβούλιο, η διαφορά μεταξύ του γράμματος του άρθρου 218, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ και του αντίστοιχου του άρθρου 218, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ δεν μπορεί να αναιρέσει την ορθότητα της ανάλυσης αυτής.

27. Είναι όντως αληθές ότι, κατά το άρθρο 218, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, στον ύπατο εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας απόκειται να υποβάλει συστάσεις στο Συμβούλιο «όταν η σχεδιαζόμενη συμφωνία αφορά *αποκλειστικά ή κυρίως* την [ΚΕΠΠΑ]»⁶. Επομένως, το γράμμα της διατάξεως αυτής μνημονεύει δύο κατηγορίες σχεδιαζόμενων συμφωνιών, δηλαδή εκείνες που αφορούν αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ και εκείνες που αφορούν κυρίως την πολιτική αυτή. Από τη μνεία των δύο αυτών κατηγοριών στο άρθρο 218, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, το Κοινοβούλιο συνάγει ότι το Συμβούλιο δεν μπορεί, δυνάμει του άρθρου 218, παράγραφος 6, ΣΛΕΕ, να συνάψει συμφωνία χωρίς τη σύμπραξη του Κοινοβουλίου όταν η συμφωνία αφορά κυρίως την ΚΕΠΠΑ, αλλά όχι αποκλειστικά αυτήν.

28. Εντούτοις, υπογραμμίζεται ότι οι δύο προαναφερθείσες διατάξεις καλύπτουν δύο διακριτά στάδια της διαδικασίας σχετικά με τις διεθνείς συμφωνίες. Η πρώτη διάταξη αφορά τον καθορισμό του θεσμικού οργάνου ή του προσώπου που έχει αρμοδιότητα να υποβάλει συστάσεις στο Συμβούλιο για την έναρξη των διαπραγματεύσεων σχετικά με μια σχεδιαζόμενη συμφωνία. Αντιθέτως, η δεύτερη διάταξη αφορά τη διαδικασία συνάψεως τέτοιας συμφωνίας.

6 — Η υπογράμμιση δική μου.

29. Εκτός αυτού, και ουσιαστικότερα, φρονώ ότι η διαφορά του γράμματος την οποία επικαλείται το Κοινοβούλιο δεν είναι ικανή να επικυρώσει την άποψη που υποστηρίζει το εν λόγω θεσμικό όργανο καθόσον η άποψη αυτή αντιβαίνει προς το σύστημα στο οποίο στηρίζεται το άρθρο 218, παράγραφος 6, ΣΛΕΕ.

30. Συγκεκριμένα, το άρθρο 218, παράγραφος 6, ΣΛΕΕ προβλέπει την ευθυγράμμιση των διαδικασιών λήψεως μέτρων σε εσωτερικό και σε εξωτερικό επίπεδο. Με άλλα λόγια, η διάταξη αυτή στηρίζεται σε απόλυτη αντιστοιχία των εξουσιών που έχει το Κοινοβούλιο σε εσωτερικό επίπεδο προς τις εξουσίες του οργάνου αυτού σε εξωτερικό επίπεδο. Θα ήταν αντίθετο προς το γράμμα και το πνεύμα της διατάξεως αυτής αν απονέμονταν στο Κοινοβούλιο περισσότερες εξουσίες όσον αφορά την έκδοση αποφάσεως για την υπογραφή και τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας από τις εξουσίες που διαθέτει το όργανο αυτό όσον αφορά την έκδοση εσωτερικής πράξεως η οποία δεν αφορά τη σύναψη διεθνούς συμφωνίας.

31. Επιπλέον, η ερμηνεία υπέρ της οποίας τάσσεται το Κοινοβούλιο διαταράσσει τη θεσμική ισορροπία που καθιερώνει η Συνθήκη της Λισαβώνας η οποία προβλέπει περιορισμένη αρμοδιότητα του Κοινοβουλίου όσον αφορά τη χάραξη και την εφαρμογή της ΚΕΠΠΑ, ανεξαρτήτως αν αυτή γίνεται μέσω μονομερών πράξεων ή διεθνών συμφωνιών.

32. Όπως επισημαίνει η Τσεχική Δημοκρατία, το άρθρο 218, παράγραφος 6, ΣΛΕΕ αποτελεί διαδικαστικό κανόνα που έχει σκοπό να εξασφαλίσει ότι οι «εξωτερικές» εξουσίες του Κοινοβουλίου αντιστοιχούν προς τις «εσωτερικές» του εξουσίες, ότι δηλαδή το θεσμικό αυτό όργανο διαθέτει, σε δεδομένο τομέα, τις ίδιες εξουσίες, ανεξαρτήτως του ζητήματος αν ο επίμαχος τομέας πρέπει να ρυθμιστεί από εσωτερική ή από εξωτερική πράξη.

33. Συγκεκριμένα, η έκφραση «εκτός από την περίπτωση που η συμφωνία αφορά αποκλειστικά την [ΚΕΠΠΑ]» την οποία χρησιμοποιεί το άρθρο 218, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ έχει σκοπό να εξασφαλίσει, σε περίπτωση που η εξωτερική πράξη δεν στηρίζεται σε μία και μοναδική νομική βάση εμπόπτουσα στην ΚΕΠΠΑ, αλλά στηρίζεται συγχρόνως και σε μία ή περισσότερες λοιπές νομικές βάσεις, ότι το Κοινοβούλιο θα έχει τις ίδιες εξουσίες με αυτές που θα είχε αν επρόκειτο περί εσωτερικής πράξεως στηριζόμενης επίσης σε άλλες νομικές βάσεις πλην της αφορώσας την ΚΕΠΠΑ⁷.

34. Δεδομένου ότι από την εξέταση του κέντρου βάρους της επίμαχης πράξεως εξάγεται το συμπέρασμα ότι η συμφωνία ορθώς στηρίζεται στο άρθρο 37 ΣΕΕ, το οποίο συνιστά επομένως τη μοναδική νομική της βάση, πρέπει να συναχθεί ότι, από απόψεως διαδικασίας, η συμφωνία αφορά αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ κατά την έννοια του άρθρου 218, παράγραφος 6, ΣΛΕΕ.

35. Από την ανωτέρω ανάλυση, η οποία συνδέει την ερμηνεία του άρθρου 218, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ με την επιλογή της ουσιαστικής νομικής βάσεως, προκύπτει ότι, για να εξακριβωθεί αν η προσβαλλόμενη απόφαση συναρτάται με συμφωνία που αφορά αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ κατά την έννοια της διατάξεως αυτής, οπότε ορθώς εκδόθηκε χωρίς διαβούλευση με το Κοινοβούλιο ή έγκρισή του, είναι απαραίτητο να εξεταστεί αν η προσήκουσα ουσιαστική νομική βάση της αποφάσεως αυτής είναι όντως —και αποκλειστικά— το άρθρο 37 ΣΕΕ.

7 — Ως παράδειγμα πράξης στηριζόμενης σε περισσότερες νομικές βάσεις, βλ. απόφαση 2012/308/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 26ης Απριλίου 2012, σχετικά με την προσχώρηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Σύμφωνο Φιλίας και Συνεργασίας στη Νοτιοανατολική Ασία (ΕΕ L 154, σ. 1). Η απόφαση αυτή στηρίζεται στις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 37 ΣΕΕ και 31, παράγραφος 1, ΣΕΕ και των άρθρων 209 ΣΛΕΕ, 212 ΣΛΕΕ καθώς και 218, παράγραφοι 6, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο α', και 8, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ.

B– Επί της επιλογής της ουσιαστικής νομικής βάσεως της προσβαλλομένης απόφασεως

36. Η επιλογή της προσήκουσας νομικής βάσεως των πράξεων της Ένωσης ενέχει σπουδαιότητα συνταγματικού χαρακτήρα⁸. Η εφαρμοστέα διαδικασία για την έκδοση των εν λόγω πράξεων προκύπτει ακριβώς από την επιλογή αυτή, ανεξαρτήτως του αν η οικεία πράξη αφορά την εσωτερική ή την εξωτερική δράση της Ένωσης.

37. Κατά πάγια νομολογία, η επιλογή της νομικής βάσεως μιας πράξεως της Ένωσης πρέπει να στηρίζεται σε αντικειμενικά στοιχεία επιδεχόμενα δικαστικό έλεγχο, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται ο σκοπός και το περιεχόμενο της πράξεως αυτής⁹. Αν από την εξέταση της οικείας πράξεως αποδεικνύεται ότι η πράξη αυτή επιδιώκει διττό σκοπό ή ότι απαρτίζεται από δύο συνιστώσες εκ των οποίων η μία μπορεί να χαρακτηριστεί ως κύρια ή δεσπόζουσα, ενώ η άλλη είναι απλώς παρακολουθηματική, η πράξη πρέπει να στηρίζεται σε μία και μόνο νομική βάση, δηλαδή την απαιτούμενη από τον κύριο ή δεσπίζοντα σκοπό ή από την κύρια ή δεσπόζουσα συνιστώσα¹⁰. Η αναζήτηση του κέντρου βάρους της οικείας πράξεως πρέπει να λαμβάνει επίσης υπόψη το πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται.

38. Δεδομένου ότι το αντικείμενο της προσβαλλομένης απόφασεως είναι η υπογραφή και η σύναψη της συμφωνίας εξ ονόματος της Ένωσης, η απόφαση αυτή πρέπει να εξεταστεί σε συνδυασμό με την εν λόγω συμφωνία.

39. Στην υπό κρίση υπόθεση, η αναζήτηση του κέντρου βάρους της προσβαλλομένης απόφασεως θέτει το ζήτημα αν η απόφαση αυτή καθώς και η συμφωνία εμπίπτουν αποκλειστικά στην ΚΕΠΠΑ ή αν αφορούν επίσης, άρρηκτα και ισοδύναμα, αφενός, τον ΧΕΑΔ και/ή, αφετέρου, τη συνεργασία για την ανάπτυξη, περίπτωση κατά την οποία η εν λόγω απόφαση θα έπρεπε να έχει στηριχθεί σε περισσότερες νομικές βάσεις, αντίστοιχες προς τις εν λόγω διαφορετικές πολιτικές της Ένωσης.

40. Κατόπιν ερωτήσεως που του απηύθυνε το Δικαστήριο κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το Κοινοβούλιο επισήμανε ότι, κατά τη γνώμη του, η προσβαλλόμενη απόφαση έπρεπε να έχει στηριχθεί στις ακόλουθες ουσιαστικές νομικές βάσεις, δηλαδή, πλην του άρθρου 37 ΣΕΕ, στα άρθρα 82 ΣΛΕΕ, 87 ΣΛΕΕ και 209 ΣΛΕΕ.

41. Κατά τη γνώμη μου, λαμβανομένου υπόψη τόσο του πλαισίου στο οποίο εντάσσεται η συμφωνία όσο και του σκοπού και του περιεχομένου της, δύναται να θεωρηθεί ότι η συναρτώμενη με τη συμφωνία αυτή προσβαλλόμενη απόφαση έπρεπε να στηριχθεί αποκλειστικά και μόνο στην ουσιαστική νομική βάση την οποία συνιστά το άρθρο 37 ΣΕΕ.

42. Στο πλαίσιο της ανάλυσής μου, με την οποία επιχειρώ να αποδείξω τον προσήκοντα χαρακτήρα της ουσιαστικής νομικής βάσεως που επελέγη για την προσβαλλόμενη απόφαση, η εξέταση του σκοπού και του περιεχομένου της απόφασεως αυτής αλλά και της συμφωνίας δεν μπορεί να γίνει μεμονωμένα, αλλά πρέπει να περιλάβει και τις πράξεις στις οποίες παραπέμπουν και με τις οποίες συνδέονται η προσβαλλόμενη απόφαση και η συμφωνία.

8 — Γνωμοδότηση της 6ης Δεκεμβρίου 2001, 2/00 (Συλλογή 2001, σ. I-9713, σκέψη 5).

9 — Βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 22ας Οκτωβρίου 2013, C-137/12, Επιτροπή κατά Συμβουλίου (σκέψη 52 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

10 — Όπ.π. (σκέψη 53).

43. Συναφώς, επισημαίνεται ότι τόσο η προσβαλλόμενη απόφαση όσο και η συμφωνία παραπέμπουν σε ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών¹¹ καθώς και στην κοινή δράση 2008/851/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 10ης Νοεμβρίου 2008, σχετικά με στρατιωτική επιχείρηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης που θα συμβάλει στην αποτροπή, στην πρόληψη και στην καταστολή των πειρατικών επιθέσεων και των ένοπλων ληστειών στα ανοικτά των ακτών της Σομαλίας¹².

44. Λαμβάνοντας υπόψη την έξαρση της πειρατείας στα ανοικτά των σομαλικών ακτών και την απειλή που αυτή συνεπάγεται για τη διεθνή ασφάλεια, το Συμβούλιο Ασφαλείας έχει εκδώσει πλήθος σχετικών ψηφισμάτων, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται και τα ψηφίσματα 1814 (2008), 1816 (2008), 1838 (2008), 1846 (2008) και 1851 (2008).

45. Με το ψήφισμα 1814 (2008), το Συμβούλιο Ασφαλείας επισήμανε ότι «η κατάσταση στη Σομαλία παραμένει απειλητική για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια στην περιοχή»¹³. Με το σημείο 11 του ψηφίσματος αυτού, το Συμβούλιο Ασφαλείας ζήτησε «από τα κράτη και τις περιφερειακές οργανώσεις να συντονίσουν στενά τη δράση τους, [...] να λάβουν μέτρα για την προστασία των πλοίων που συμμετέχουν στη μεταφορά και τη διοχέτευση της ανθρωπιστικής βοήθειας που προορίζεται για την Σομαλία και σε δραστηριότητες που έχουν εγκριθεί από τον [Οργανισμό των Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ)]».

46. Με το ψήφισμα 1816 (2008), το Συμβούλιο Ασφαλείας δήλωσε ότι ανησυχεί «για την απειλή την οποία συνιστούν οι πειρατικές επιθέσεις και οι ένοπλες ληστείες σε πλοία για τη διοχέτευση της ανθρωπιστικής βοήθειας προς τη Σομαλία, για την ασφάλεια των θαλάσσιων εμπορικών οδών και για την παγκόσμια ναυτιλία»¹⁴. Εκτός αυτού, επισήμανε ότι «οι πειρατικές επιθέσεις και οι ένοπλες ληστείες σε πλοία στα χωρικά ύδατα της Σομαλίας ή στην ανοικτή θάλασσα, στα ανοικτά των ακτών της, οξύνουν την εσωτερική κατάσταση στη χώρα, κατάσταση η οποία εξακολουθεί να απειλεί τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια στην περιοχή»¹⁵.

47. Με βάση τη διαπίστωση αυτή, το Συμβούλιο Ασφαλείας απηύθυνε έκκληση για διεθνή συνεργασία με σκοπό την καταπολέμηση της πειρατείας. Το Συμβούλιο Ασφαλείας προέτρεψε ειδικότερα «τα κράτη που επιθυμούν να διέρχονται διά των θαλασσιών εμπορικών οδών που βρίσκονται στα ανοικτά των σομαλικών ακτών να ενισχύσουν και να συντονίσουν, συνεργαζόμενα με την Μεταβατική Ομοσπονδιακή Κυβέρνηση, τη δράση για την αποτροπή των πειρατικών επιθέσεων και των ενόπλων ληστειών που διαπράττονται κατά θάλασσα»¹⁶. Το Συμβούλιο Ασφαλείας προέτρεψε επίσης «όλα τα κράτη μέλη να συνεργαστούν μεταξύ τους, με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου (ΠΟΙ) και, ενδεχομένως, με τους αρμόδιους περιφερειακούς οργανισμούς, σε σχέση με τις πειρατικές επιθέσεις και τις ένοπλες ληστείες σε πλοία στα χωρικά ύδατα της Σομαλίας ή στην ανοικτή θάλασσα, στα ανοικτά των ακτών της και να ανταλλάσσουν όλες τις σχετικές πληροφορίες, καθώς και να παρέχουν συνδρομή στα πλοία που υφίστανται απειλή ή επίθεση από πειρατές ή ένοπλους ληστές, σύμφωνα με το εφαρμοστέο διεθνές δίκαιο»¹⁷.

11 — Στο εξής: Συμβούλιο Ασφαλείας.

12 — ΕΕ L 301, σ. 33. Κοινή δράση όπως τροποποιήθηκε τελευταία, πριν από την άσκηση της υπό κρίση προσφυγής, με την απόφαση 2010/766/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 7ης Δεκεμβρίου 2010 (ΕΕ L 327, σ. 49), στο εξής: κοινή δράση.

13 — Τελευταία αιτιολογική σκέψη του ψηφίσματος αυτού.

14 — Αιτιολογική σκέψη 2 του ψηφίσματος αυτού.

15 — Αιτιολογική σκέψη 12 του ψηφίσματος αυτού.

16 — Σημείο 2 του ψηφίσματος 1816 (2008).

17 — Σημείο 3 του ψηφίσματος αυτού.

48. Επιπλέον, με το ψήφισμα 1838 (2008), το Συμβούλιο Ασφαλείας ζήτησε «από όλα τα κράτη που ενδιαφέρονται για την ασφάλεια των ναυτιλιακών δραστηριοτήτων να μετάσχουν ενεργά στον αγώνα για την καταπολέμηση της πειρατείας κατά των πλοίων που βρίσκονται στην ανοικτή θάλασσα, στα ανοικτά των σομαλικών ακτών, αποστέλλοντας ειδικότερα πολεμικά πλοία ή στρατιωτικά αεροσκάφη, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο που περιλαμβάνεται στη [σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας, η οποία υπογράφηκε στο Montego Bay στις 10 Δεκεμβρίου 1982¹⁸]¹⁹.

49. Πέραν της στρατιωτικής πτυχής, η εν λόγω διεθνής συνεργασία εκτείνεται στον τομέα της καταστολής των πειρατικών επιθέσεων. Συγκεκριμένα, με το ψήφισμα 1816 (2008), το Συμβούλιο Ασφαλείας ζήτησε «από όλα τα κράτη, ιδιαίτερα από τα κράτη σημαίας, τα κράτη λιμένος και τα παράκτια κράτη, καθώς και από τα κράτη ιθαγένειας των θυμάτων ή των υπεύθυνων για πράξεις πειρατείας ή ένοπλης ληστείας αλλά και από τα κράτη τα οποία αποκτούν δικαιοδοσία βάσει του διεθνούς ή του εσωτερικού τους δικαίου, να συνεργάζονται για τον καθορισμό της δικαιοδοσίας και για τις έρευνες και τη δίωξη των υπευθύνων για πράξεις πειρατείας και ένοπλης ληστείας στα ανοικτά των ακτών της Σομαλίας, σύμφωνα με το εφαρμοστέο διεθνές δίκαιο, περιλαμβανομένου του διεθνούς δικαίου των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, και να στηρίξουν τις προσπάθειες αυτές, μεταξύ άλλων παρέχοντας υλικοτεχνική υποστήριξη και συνδρομή για την άσκηση ένδικων βοηθημάτων σε πρόσωπα υπαγόμενα στη δικαιοδοσία και στον έλεγχό τους, όπως είναι τα θύματα, οι μάρτυρες και οι κρατούμενοι στο πλαίσιο επιχειρήσεων διεξαγόμενων δυνάμει του παρόντος ψηφίσματος»²⁰.

50. Με τον τρόπο αυτό το Συμβούλιο Ασφαλείας ενθάρρυνε την ενίσχυση της διεθνούς συνεργασίας με σκοπό την αποτελεσματικότερη καταστολή της πειρατείας, διαπιστώνοντας με ανησυχία «ότι η έλλειψη μέσων και εσωτερικής νομοθεσίας καθώς και η αβεβαιότητα ως προς την τύχη που πρέπει να επιφυλαχθεί στους πειρατές μετά τη σύλληψή τους εμπόδισαν την ανάπτυξη εντονότερης διεθνούς δράσης κατά του φαινομένου της πειρατείας στα ανοικτά των σομαλικών ακτών και, σε ορισμένες περιπτώσεις, οδήγησαν αναγκαστικά στην απελευθέρωση των πειρατών χωρίς προηγούμενη προσαγωγή τους ενώπιον της δικαιοσύνης»²¹.

51. Προκειμένου να εφαρμόσει τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας και να μετάσχει στη διεθνή συνεργασία για την καταπολέμηση της πειρατείας, η Ένωση εξέδωσε την κοινή δράση. Η κοινή αυτή δράση στηρίζεται στα άρθρα 14, ΕΕ, 25, τελευταίο εδάφιο, ΕΕ και 28, παράγραφος 3, ΕΕ.

52. Το άρθρο 1 της εν λόγω κοινής δράσης, με τίτλο «Αποστολή», στην παράγραφο του 1 ορίζει τα εξής:

«Η [...] Ένωση διεξάγει στρατιωτική επιχείρηση προς στήριξη των αποφάσεων 1814 (2008), 1816 (2008) και 1838 (2008) του Συμβουλίου Ασφαλείας [...] (“Atalanta”) κατά τρόπο σύμφωνο προς τη δράση που επιτρέπεται σε περίπτωση πειρατείας κατ’ εφαρμογήν των άρθρων 100 και επείκεια της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας [...] και μέσω ιδίως δεσμεύσεων με τρίτα κράτη προκειμένου να συμβάλει:

- στην προστασία των πλοίων που ναυλώνονται από το Παγκόσμιο Επισιτιστικό Πρόγραμμα για να μεταφέρουν επισιτιστική βοήθεια στους εκτοπισμένους πληθυσμούς της Σομαλίας, σύμφωνα με την εντολή που περιέχεται στην απόφαση 1814 (2008) του [Συμβουλίου Ασφαλείας].

18 — Η σύμβαση τέθηκε σε ισχύ στις 16 Νοεμβρίου 1994 και εγκρίθηκε εξ ονόματος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με την απόφαση 98/392/ΕΚ του Συμβουλίου, της 23ης Μαρτίου 1998 (ΕΕ L 179, σ. 1, στο εξής: σύμβαση του ΟΗΕ για το δίκαιο της θάλασσας).

19 — Σημείο 2 του ψηφίσματος αυτού.

20 — Σημείο 11 του ψηφίσματος αυτού. Βλ., επίσης, σημείο 14 του ψηφίσματος 1846 (2008).

21 — Αιτιολογική σκέψη 9 του ψηφίσματος 1851 (2008).

— στην προστασία των ευάλωτων πλοίων που πλέουν στα ανοικτά της Σομαλίας, καθώς και στην αποτροπή, την πρόληψη και την καταστολή των πειρατικών επιθέσεων και των ένοπλων ληστειών στα ανοικτά της Σομαλίας, σύμφωνα με την εντολή που περιέχεται στην απόφαση 1816 (2008) του [Συμβουλίου Ασφαλείας].»

53. Το άρθρο 2 της κοινής δράσης, το οποίο τιτλοφορείται «Εντολή», προβλέπει τα κατωτέρω:

«Η Atalanta, υπό τους όρους που καθορίζονται από το ισχύον διεθνές δίκαιο, ιδίως τη Σύμβαση των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας, και τις αποφάσεις 1814 (2008), 1816 (2008) και 1838 (2008) του [Συμβουλίου Ασφαλείας] και εντός του ορίου των διαθέσιμων δυνατοτήτων της:

[...]

ε) για την ενδεχόμενη άσκηση της δικαιοδοσίας από τα αρμόδια κράτη μέλη, υπό τους όρους του άρθρου 12, μπορεί να συλλάβει και να μεταφέρει τους πειρατές ή τα πρόσωπα για τα οποία υπάρχουν υποψίες ότι προτίθενται, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 101 και 103 της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας, να διαπράξουν, ότι διαπράττουν ή ότι έχουν διαπράξει πειρατικές επιθέσεις ή ένοπλες ληστείες στις ζώνες παρουσίας, και να κατάσχει τα πλοία των πειρατών και των ληστών ή τα πλοία που συλλαμβάνονται έπειτα από πειρατική επίθεση ή ένοπλη ληστεία και ευρίσκονται στα χέρια των πειρατών ή των ένοπλων ληστών, καθώς και τα επί των πλοίων αυτών αντικείμενα,

[...]».

54. Το άρθρο 10 της κοινής δράσης, με τίτλο «Συμμετοχή τρίτων χωρών», έχει ως ακολούθως:

«1. Με την επιφύλαξη της αυτονομίας της [...] Ένωσης κατά τη λήψη αποφάσεων και του ενιαίου θεσμικού πλαισίου, και σύμφωνα με τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, τρίτα κράτη μπορεί να κληθούν να συμμετάσχουν στην επιχείρηση.

[...]

3. Οι λεπτομέρειες των ρυθμίσεων για τη συμμετοχή τρίτων κρατών καθορίζονται με συμφωνίες συναπτόμενες με τη διαδικασία που καθορίζεται στο άρθρο 37 της Συνθήκης. Εφόσον η [...] Ένωση και ένα τρίτο κράτος έχουν συνάψει συμφωνία που διαμορφώνει πλαίσιο για τη συμμετοχή του εν λόγω τρίτου κράτους σε επιχειρήσεις της [...] Ένωσης για τη διαχείριση κρίσεων, οι διατάξεις της συμφωνίας αυτής εφαρμόζονται και όσον αφορά την παρούσα επιχείρηση.

[...]

6. Οι όροι μεταφοράς συλληφθέντων προς ένα τρίτο κράτος που συμμετέχει στην επιχείρηση αποφασίζονται κατά την σύναψη ή την εφαρμογή των συμφωνιών συμμετοχής της παραγράφου 3.»

55. Τέλος, παρατίθεται το άρθρο 12 της κοινής δράσης, το οποίο φέρει τον τίτλο «Μεταφορά των συλληφθέντων ενόψει της άσκησης δικαιοδοτικών αρμοδιοτήτων», και το οποίο ορίζει τα εξής:

«1. Βάσει της αποδοχής εκ μέρους της Σομαλίας, όσον αφορά την άσκηση δικαιοδοσίας από κράτη μέλη ή τρίτα κράτη, αφενός, και βάσει του άρθρου 105 της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας, αφετέρου, τα πρόσωπα για τα οποία υπάρχουν υποψίες ότι προτίθενται, κατά τα οριζόμενα στα άρθρα 101 και 103 της σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για το δίκαιο της θάλασσας, να διαπράξουν, ότι διαπράττουν ή ότι έχουν διαπράξει πειρατικές επιθέσεις ή ένοπλες ληστείες, και συλλαμβάνονται στα χωρικά ύδατα της Σομαλίας, ή στην ανοικτή θάλασσα, καθώς και τα αντικείμενα που χρησιμοποιήθηκαν προς τέλεση των πράξεων αυτών, μεταβιβάζονται:

- στις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους ή του τρίτου κράτους που συμμετέχει στην επιχείρηση, του οποίου τη σημαία φέρει το πλοίο που πραγματοποίησε τη σύλληψη, ή
- αν το κράτος αυτό δεν μπορεί ή δεν επιθυμεί να ασκήσει τη δικαιοδοσία του, σε κράτος μέλος ή τρίτο κράτος που επιθυμεί να ασκήσει τη δικαιοδοσία του έναντι των προαναφερόμενων προσώπων ή αντικειμένων.

2. Κανένα από τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 άτομα δεν μπορεί να μεταφερθεί σε τρίτο κράτος εάν οι όροι αυτής της προσαγωγής δεν έχουν αποφασιστεί με αυτό το κράτος κατά τρόπο σύμφωνο με τις διατάξεις του εφαρμοστέου διεθνούς δικαίου, ιδίως του διεθνούς δικαίου δικαιωμάτων του ανθρώπου, ώστε να υπάρξει εγγύηση ότι κανείς δεν θα υποβληθεί στην ποινή του θανάτου, σε βασανιστήρια ή σε κάθε άλλη βάρβαρη, απάνθρωπη ή ταπεινωτική μεταχείριση.»

56. Όπως επισημαίνει η αιτιολογική σκέψη 3 της προσβαλλομένης αποφάσεως, η συμφωνία εγκρίθηκε προς εφαρμογή του άρθρου 12 της κοινής δράσης. Η συμφωνία προβλέπει επίσης τους λεπτομερείς κανόνες συμμετοχής τρίτων κρατών στην επιχείρηση Atalanta κατ' εφαρμογή του άρθρου 10, παράγραφοι 3 και 6, της κοινής δράσης.

57. Στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας, ουδόλως αμφισβητείται ότι, λαμβανομένου υπόψη του σκοπού και του περιεχομένου της, η κοινή δράση εμπίπτει στην ΚΕΠΠΑ. Κατά τη γνώμη μου, το ίδιο ισχύει τόσο ως προς τη συμφωνία όσο και ως προς την προσβαλλόμενη απόφαση, οι οποίες συνιστούν προέκταση της εν λόγω κοινής δράσης. Ειδικότερα, αδυνατώ να αντιληφθώ για ποιον λόγο θα πρέπει μεν να εμπίπτουν στην ΚΕΠΠΑ, αφενός, η ίδια η αρχή της συμμετοχής τρίτων κρατών στη δράση της Ένωσης για την αποτροπή, την πρόληψη και την καταστολή των πειρατικών επιθέσεων και των ένοπλων ληστειών στα ανοικτά των σομαλικών ακτών και, αφετέρου, ο κανόνας ότι η μεταγωγή των συλληφθέντων προς τρίτο κράτος εξαρτάται από τον εκ μέρους του εν λόγω κράτους σεβασμό του διεθνούς δικαίου, ιδίως δε στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, δεν θα πρέπει όμως να εμπίπτει στην εν λόγω πολιτική ο λεπτομερέστερος προσδιορισμός των όρων μεταγωγής και αντιμετώπισης των ενδιαφερόμενων προσώπων.

58. Θα εξετάσω, τώρα, σε τι ακριβώς συνίσταται η συμφωνία με την οποία συναρτάται η προσβαλλόμενη απόφαση.

59. Η συμφωνία ορίζει τους λεπτομερείς κανόνες μεταγωγής των υπόπτων πειρατείας και των συναφών κατασχεθέντων περιουσιακών στοιχείων από τη ναυτική δύναμη υπό την ηγεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Eunavfor) στη Δημοκρατία του Μαυρικίου, προβλέπει τους όρους μεταχείρισης και δίωξης των εν λόγω προσώπων και εξειδικεύει τη συνδρομή την οποία παρέχει η Eunavfor στο πλαίσιο αυτό στη Δημοκρατία του Μαυρικίου.

60. Το άρθρο 1 της συμφωνίας, με τίτλο «Σκοπός», έχει ως εξής:

«Η παρούσα συμφωνία ορίζει τους όρους και τις λεπτομέρειες για

- α) τη μεταγωγή προσώπων για τα οποία υπάρχουν υποψίες ότι επιχειρούν να διαπράξουν, ότι διαπράττουν ή ότι διέπραξαν πειρατικές επιθέσεις εντός της περιοχής επιχειρήσεων της [Eunavfor] [...], και κρατούνται από την [Eunavfor]
- β) τη μεταφορά των συναφών περιουσιακών στοιχείων, τα οποία έχει κατάσχει η [Eunavfor], από την [Eunavfor] [στη Δημοκρατία του Μαυρικίου], και
- γ) τη μεταχείριση των μεταχθέντων.»

61. Το άρθρο 3 της συμφωνίας θεσπίζει τις γενικές αρχές που διέπουν τους όρους και τις προϋποθέσεις μεταγωγής στη Δημοκρατία του Μαυρικίου των υπόπτων πειρατείας οι οποίοι κρατούνται από την Eunavfor καθώς και μεταφοράς των συναφών περιουσιακών στοιχείων που έχει κατασχέσει η δύναμη αυτή. Προβλέπεται, μεταξύ άλλων, ότι δεν θα διενεργείται μεταγωγή των προσώπων αυτών προς τις αρμόδιες αρχές επιβολής του νόμου της Δημοκρατίας του Μαυρικίου παρά μόνον εφόσον το αποφασίσουν οι εν λόγω αρχές. Επιπλέον, κατά το άρθρο 3, παράγραφος 5, της συμφωνίας, «οι μεταχθέντες τυγχάνουν ανθρώπινης μεταχείρισης, σύμφωνα με τις διεθνείς υποχρεώσεις στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ενσωματωμένες στο σύνταγμα [της Δημοκρατίας] του Μαυρικίου, συμπεριλαμβανομένων της απαγόρευσης βασανιστηρίων και κάθε άλλης σκληρής, απάνθρωπης και ταπεινωτικής μεταχείρισης ή τιμωρίας και της απαγόρευσης αυθαίρετης κράτησης, και σύμφωνα με την απαίτηση για την εξασφάλιση δίκαιης δίκης».

62. Το άρθρο 4 της συμφωνίας περιλαμβάνει τους κανόνες σχετικά με τη μεταχείριση, τη δίωξη και τη δίκη των μεταχθέντων. Στους κανόνες αυτούς καταλέγονται το δικαίωμα του δικάζεσθαι εντός εύλογου χρόνου, το δικαίωμα δίκαιης δίκης ή ακόμα ο σεβασμός του τεκμηρίου αθωότητας. Εκτός αυτού, το άρθρο 5 της συμφωνίας προβλέπει επίσης την απαγόρευση της θανατικής ποινής για τους μεταχθέντες.

63. Το άρθρο 6 της συμφωνίας αφορά τα αρχεία και τις κοινοποιήσεις. Προβλέπονται, μεταξύ άλλων, η υποχρέωση της Eunavfor να παρέχει στη Δημοκρατία του Μαυρικίου αρχεία κράτησης σχετικά με κάθε μεταχθέντα, η ευθύνη της Δημοκρατίας του Μαυρικίου για την τήρηση ακριβούς αρχείου του κάθε μεταχθέντος καθώς και η παραμονή των οικείων αρχείων στη διάθεση της Ένωσης και της Eunavfor.

64. Επιπλέον, το άρθρο 7 της συμφωνίας εξειδικεύει τη συνδρομή που παρέχει η Eunavfor στη Δημοκρατία του Μαυρικίου ενόψει της έρευνας και της ποινικής δίωξης των μεταχθέντων. Συγκεκριμένα, η Eunavfor παρέχει στη Δημοκρατία του Μαυρικίου συνδρομή όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τη διαβίβαση των αρχείων κράτησης που τηρούνται σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 2, της συμφωνίας, την επεξεργασία των αποδεικτικών στοιχείων και την προσκόμιση μαρτυρικών καταθέσεων ή ένορκων βεβαιώσεων.

65. Το άρθρο 7, παράγραφος 3, της συμφωνίας προβλέπει ότι «εφόσον δεν παρέχονται πόροι από άλλους χρηματοδότες, τα μέρη προβαίνουν, σύμφωνα με τις εφαρμοστέες διαδικασίες, σε εκτελεστικές ρυθμίσεις για τη χρηματοοικονομική, τεχνική και λοιπή συνδρομή για τη μεταφορά, κράτηση, έρευνα, δίωξη και δίκη των μεταχθέντων. Οι εν λόγω εκτελεστικές ρυθμίσεις θα έχουν επίσης ως σκοπό την κάλυψη της τεχνικής και υλικοτεχνικής υποστήριξης [της Δημοκρατίας] του Μαυρικίου στους τομείς της αναθεώρησης της νομοθεσίας, της εκπαίδευσης ανακριτών και εισαγγελέων, των ερευνητικών και δικαστικών διαδικασιών και, ειδικότερα, των ρυθμίσεων για την αποθήκευση και την παράδοση αποδεικτικών στοιχείων και των διαδικασιών άσκησης έφεσης. Επιπλέον, αυτές οι εκτελεστικές ρυθμίσεις θα αποσκοπούν στην παροχή πρόβλεψης για τον επαναπατρισμό των μεταχθέντων σε περίπτωση αθώωσης ή μη δίωξης, τη μεταγωγή τους για ολοκλήρωση της ποινής σε άλλο κράτος ή τον επαναπατρισμό τους μετά την έκτιση της ποινής φυλάκισής τους στον Μαυρικό».

66. Εκτός αυτού, το άρθρο 10, παράγραφος 1, της συμφωνίας επισημαίνει ότι, «για τους σκοπούς της εφαρμογής της παρούσας συμφωνίας, τα επιχειρησιακά, διοικητικά και τεχνικά θέματα μπορούν να αποτελούν το αντικείμενο εκτελεστικών ρυθμίσεων που θα συνάπτονται μεταξύ των αρμόδιων αρχών [της Δημοκρατίας] του Μαυρικίου, αφενός, και των αρμόδιων αρχών της [...] Ένωσης και των αποστελλόντων κρατών, αφετέρου». Κατά το άρθρο 10, παράγραφος 2, στοιχείο στ', της συμφωνίας, οι εν λόγω εκτελεστικές ρυθμίσεις μπορούν να αφορούν, μεταξύ άλλων, «την παροχή τεχνικής βοήθειας, εμπειρογνωμοσύνης, εκπαίδευσης και άλλη συνδρομή που αναφέρεται στο άρθρο 7, η οποία θα παρέχεται κατόπιν αιτήματος [της Δημοκρατίας] του Μαυρικίου, προκειμένου να επιτευχθούν οι σκοποί της παρούσας συμφωνίας».

67. Τέλος, το άρθρο 11, παράγραφος 2, της συμφωνίας ορίζει ότι η συμφωνία αυτή «παραμένει σε ισχύ έως ότου η Eupavfor γνωστοποιήσει τη λήξη της επιχείρησης [Atalanta]».

68. Από την ανωτέρω περιγραφή της κοινής δράσης και της συμφωνίας προκύπτει ότι η στρατιωτική επιχείρηση την οποία προβλέπει η κοινή δράση συνδέεται στενά με τις διατάξεις για τη μεταγωγή και τη μεταχείριση των υπόπτων πειρατείας τις οποίες περιλαμβάνει η συμφωνία.

69. Οι συμφωνίες τις οποίες συνάπτει η Ένωση δυνάμει των άρθρων 10, παράγραφος 3, και 12, παράγραφος 2, της κοινής δράσης αποβλέπουν στην εφαρμογή των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας για την καταπολέμηση της πειρατείας στα ανοικτά των σομαλικών ακτών και εντάσσονται, κατά συνέπεια, στο πλαίσιο της διεθνούς συνεργασίας στον τομέα αυτό. Η κοινή δράση και η συμφωνία συνιστούν, από κοινού, κατάλληλη και συνεκτική απάντηση στις εκκλήσεις που έχει απευθύνει το Συμβούλιο Ασφαλείας.

70. Όπως επισημαίνει η Ιταλική Δημοκρατία, η κοινή δράση προβλέπει, προκειμένου να στεφθεί με επιτυχία η δράση για την πρόληψη και την καταστολή της πειρατείας, ότι είναι απαραίτητο να συνάπτονται με τα κράτη της περιοχής οι αναγκαίες για την εμπλοκή τους συμφωνίες, περιλαμβανομένης της περιπτώσεως υπαγωγής των υπόπτων στο δικαιοδοτικό τους σύστημα. Επομένως, η συμφωνία μπορεί να χαρακτηριστεί ως μέτρο εφαρμογής της κοινής δράσης, της οποίας αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα. Συναφώς, επισημαίνεται ότι, κατά το άρθρο 28, παράγραφος 1, ΣΕΕ «όταν μια διεθνής κατάσταση απαιτεί επιχειρησιακή δράση εκ μέρους της Ένωσης, το Συμβούλιο εκδίδει τις αναγκαίες αποφάσεις, [οι οποίες] προσδιορίζουν [...] τις προϋποθέσεις εφαρμογής τους». Το γεγονός ότι η συμφωνία αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα των προϋποθέσεων εφαρμογής της κοινής δράσης συνιστά ήδη σοβαρή ένδειξη της σύνδεσής της με την ΚΕΠΠΑ.

71. Επιπλέον, πρέπει να δοθεί έμφαση στο γεγονός ότι οι συμφωνίες μεταγωγής είναι απαραίτητες για την ορθή εφαρμογή και την αποτελεσματικότητα της στρατιωτικής επιχείρησης που προβλέπει η κοινή δράση.

72. Συγκεκριμένα, όπως επισημαίνει η Γαλλική Δημοκρατία, η καταπολέμηση της πειρατείας δεν αρκείται στη σύλληψη των ύποπτων πειρατικών πλοίων, αλλά εκτείνεται μέχρι τη μεταγωγή των υπόπτων πειρατείας και την προσαγωγή τους ενώπιον της δικαιοσύνης. Επομένως, μολονότι οι καλυπτόμενες από τη συμφωνία δραστηριότητες μεταγωγής και δίωξης των υπόπτων δεν εμπίπτουν *stricto sensu* στην έννοια της στρατιωτικής επιχείρησης, εντούτοις, γεγονός παραμένει ότι οι εν λόγω δραστηριότητες συνδέονται άρρηκτα με τη στρατιωτική επιχείρηση Atalanta.

73. Η αποστολή Atalanta έχει σκοπό την αποτροπή, την πρόληψη και την καταστολή των πειρατικών επιθέσεων. Στο πλαίσιο της αποστολής αυτής, είναι αναγκαίο όχι μόνο να προστατεύονται τα πλοία, αλλά επίσης, εφόσον συντρέχει λόγος, να συλλαμβάνονται οι ύποπτοι πειρατικών επιθέσεων και εν συνεχεία να παραδίδονται στις αρμόδιες αρχές. Ο σκοπός της αποστολής θα ήταν δυσεπίτευκτος αν τα πρόσωπα τα οποία έχουν διαπράξει πειρατικές επιθέσεις δεν μπορούσαν να διωχθούν, έχοντας τη δυνατότητα να επιδοθούν εκ νέου στις εγκληματικές τους δραστηριότητες.

74. Όπως υπογραμμίζει η Ιταλική Δημοκρατία, αν η ταυτοποίηση και η σύλληψη των υπόπτων πειρατικών επιθέσεων δεν οδηγούσε σε δίκη η οποία να χαρακτηρίζεται ταυτόχρονα από ταχύτητα, αποτελεσματικότητα και σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η ίδια η κοινή δράση θα στερούνταν πρακτικής αποτελεσματικότητας. Δεν θα είχε δηλαδή κανένα αποτρεπτικό αποτέλεσμα και θα καθίστατο ακατάλληλη να επιλύσει οριστικά το πρόβλημα της πειρατείας στα ανοικτά των σομαλικών ακτών.

75. Οι συμφωνίες όπως η επίμαχη στην υπό κρίση υπόθεση είναι ουσιώδεις για τη διεξαγωγή της στρατιωτικής επιχείρησης την οποία αποφασίζει η Ένωση. Η συνέχεια μεταξύ επιχειρησιακής και νομοθετικής δραστηριότητας χαρακτηρίστηκε από πολύ νωρίς ως ένα από τα κέντρα βάρους αυτής της στρατιωτικής επιχείρησης. Χωρίς τη συνέχεια αυτή, οι διώξεις κατά των πειρατών καθίστανται δυσχερέστερες, αν όχι αδύνατες. Στην περίπτωση αυτή, η επιχειρησιακή αποτελεσματικότητα των δραστηριοτήτων υπονομεύεται, ενώ το αποτρεπτικό αποτέλεσμα το οποίο αναμένεται από τη δράση της Ένωσης σχεδόν εξουδετερώνεται²².

76. Η καταπολέμηση της πειρατείας περιλαμβάνει μια σημαντική στρατιωτική διάσταση που άπτεται και της ασφάλειας, η οποία πρέπει υποχρεωτικά να συνοδεύεται από μια εξίσου σημαντική πτυχή δικαστικής καταστολής²³. Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο η διεθνής κοινότητα έχει δεσμευθεί με τα κράτη της συγκεκριμένης περιοχής μέσω της υπογραφής συμφωνιών μεταγωγής με σκοπό τη προσαγωγή των υπόπτων σε δίκη, σε πνεύμα κοινού επιμερισμού του βάρους αλλά και για επιχειρησιακούς λόγους σχετικούς με το συμφέρον που έγκειται στο να μετάγονται οι ύποπτοι πλησίον του τόπου διάπραξης της παράβασης²⁴.

77. Άλλωστε, το ίδιο το Κοινοβούλιο αναγνωρίζει με το ψήφισμά του της 10ης Μαΐου 2012 σχετικά με τη θαλάσσια πειρατεία²⁵ ότι «η συνέχιση της ατιμωρησίας όσον αφορά την πειρατεία αποτελεί εμπόδιο στην αποτροπή»²⁶.

78. Από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι η συμφωνία αποτελεί προέκταση των ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας και της κοινής δράσης, καθώς και ότι συνδέεται άρρηκτα με τη διεξαγωγή της στρατιωτικής επιχείρησης Atalanta. Αμέσως παρακάτω θα καταδείξω ότι ο σκοπός τον οποίο επιδιώκει η συμφωνία εμπίπτει, όπως ακριβώς και η κοινή δράση, στον τομέα της ΚΕΠΠΑ.

79. Λαμβανομένου υπόψη του σκοπού τους, τόσο η κοινή δράση όσο και η συμφωνία συνιστούν πράξεις με τις οποίες η Ένωση υλοποίησε μια δράση αποφασισθείσα στο εσωτερικό του Συμβουλίου Ασφαλείας και αποβλέπουσα στη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας. Κατά τα προβλεπόμενα στα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας καθώς και στο άρθρο 12, παράγραφος 2, της κοινής δράσης, η συμφωνία σκοπεί ιδιαιτέρως να συμβιβάσει την αποτελεσματική καταπολέμηση της πειρατείας στα ανοικτά των σομαλικών ακτών με τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

80. Η πειρατεία στα ανοικτά των σομαλικών ακτών συνιστά απειλή για τη διεθνή ασφάλεια και τη σταθερότητα στην περιοχή. Η δράση της Ένωσης προορίζεται να καταπολεμήσει αυτή τη μορφή της διεθνούς εγκληματικότητας που έχει λάβει μεγάλες διαστάσεις στον Ινδικό Ωκεανό, ιδιαιτέρως δε στα ανοικτά των σομαλικών ακτών και του Κέρατος της Αφρικής. Όπως επισήμανε το Κοινοβούλιο με το προαναφερθέν ψήφισμά του της 10ης Μαΐου 2012 σχετικά με τη θαλάσσια πειρατεία, το εν λόγω

22 — Βλ. παρέμβαση Lenoir, D., «Atalante et l'action de l'Union européenne contre la piraterie», στο πλαίσιο της τρίτης στρογγυλής τράπεζας – Δράση, παρέμβαση και κυρώσεις, κατά την ημερίδα της 7ης Δεκεμβρίου 2009 με θέμα «La piraterie: "menace stratégique" ou épirhénotémène?», την οποία διοργάνωσε η Fondation pour la recherche stratégique, σ. 61.

23 — Βλ. Bosse-Platière, I., «Le volet judiciaire de la lutte contre la piraterie maritime en Somalie: les accords de transfert conclus par l'Union européenne avec des États tiers», στο *Les différentes facettes du concept juridique de sécurité – Mélanges en l'honneur du Professeur Pierre-André Lecocq*, université Nord Lille 2, 2011, σ. 101.

24 — Βλ. έκθεση του Ειδικού Συμβούλου του Γενικού Γραμματέα των Ηνωμένων Εθνών για νομικά θέματα σχετικά με την πειρατεία στα ανοικτά των σομαλικών ακτών (σημείο 65).

25 — 2011/2962(RSP).

26 — Σημείο 10.

φαινόμενο «αποτελεί αυξανόμενη απειλή για την ανθρώπινη ζωή και την ασφάλεια τόσο των ναυτικών όσο και άλλων ατόμων, για την περιφερειακή ανάπτυξη και σταθερότητα, για το θαλάσσιο περιβάλλον, για το παγκόσμιο εμπόριο, για όλες τις μορφές θαλασσιών μεταφορών και ναυτιλίας, περιλαμβανομένων των αλιευτικών σκαφών, καθώς και για την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας»²⁷.

81. Επομένως, η δράση της Ένωσης σκοπεί να διασφαλίσει την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας σε αυτή τη ζώνη έντονης διεθνούς διέλευσης. Στο μέτρο αυτό, η εν λόγω δράση επιδιώκει σκοπό προστασίας της διεθνούς ασφάλειας στα ανοικτά των σομαλικών ακτών. Εκτός των άλλων προωθεί τη σταθερότητα και την ειρήνη στην περιοχή.

82. Από τη σκοπιά της Ένωσης, η παράλυση της θαλάσσιας κυκλοφορίας στην Ερυθρά Θάλασσα και στα ανοικτά του Κόλπου του Άντεν ανάγει την πειρατεία σε μείζον στρατηγικό ζήτημα. Συγκεκριμένα, πρόκειται για μια θαλάσσια οδό η οποία κρίνεται θεμελιώδης για τον ανεφοδιασμό της Ευρώπης. Σε ευρύτερη κλίμακα, η κινητοποίηση σε διεθνές επίπεδο κατά των πειρατικών επιθέσεων αποδεικνύει ότι οι πράξεις αυτές μπορούν δυνητικά να επηρεάσουν κάθε εμπορικό πλοίο προερχόμενο από οποιοδήποτε μέρος του κόσμου, συνιστώντας ως εκ τούτου απειλή για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια.

83. Κατά τη γνώμη μου, ο σκοπός της καταπολέμησης της πειρατείας στα ανοικτά των σομαλικών ακτών για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, τούτο δε κατά τρόπο σύμφωνο με τις επιταγές προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στο πλαίσιο διεθνούς συνεργασίας κατόπιν πρωτοβουλίας του Συμβουλίου Ασφαλείας, εμπίπτει στον τομέα της ΚΕΠΠΑ.

84. Συναφώς, επισημαίνεται ότι ο σκοπός αυτός ανταποκρίνεται στους σκοπούς της εξωτερικής δράσης της Ένωσης οι οποίοι απαριθμούνται ειδικότερα στο άρθρο 21, παράγραφος 2, στοιχεία α' έως γ' και η', ΣΕΕ. Η διάταξη αυτή ορίζει τα ακόλουθα:

«Η Ένωση καθορίζει και εφαρμόζει κοινές πολιτικές και δράσεις και εργάζεται για την επίτευξη υψηλού βαθμού συνεργασίας σε όλους τους τομείς των διεθνών σχέσεων, με στόχο:

- α) τη διαφύλαξη των αξιών της, των θεμελιωδών της συμφερόντων, της ασφάλειας, της ανεξαρτησίας και της ακεραιότητάς της,
- β) την εδραίωση και στήριξη της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου, των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των αρχών του διεθνούς δικαίου,
- γ) τη διατήρηση της ειρήνης, την πρόληψη των συγκρούσεων και την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, σύμφωνα με τους στόχους και τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών²⁸, καθώς και σύμφωνα με τις αρχές της τελικής πράξεως του Ελσίνκι και τους στόχους του Χάρτη του Παρισιού, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που αφορούν τα εξωτερικά σύνορα.

[...]

- η) την προώθηση διεθνούς συστήματος που θεμελιώνεται στην ενισχυμένη πολυμερή συνεργασία και τη χρηστή παγκόσμια διακυβέρνηση.»

85. Είναι αληθές ότι οι σκοποί οι οποίοι απαριθμούνται στο άρθρο 21, παράγραφος 2, ΣΕΕ αποτελούν οριζόντιους σκοπούς της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, χωρίς οποιοσδήποτε από αυτούς να συναρτάται ρητώς με την ΚΕΠΠΑ. Ο προσδιορισμός των σκοπών της ΚΕΠΠΑ καθίσταται ακόμα δυσχερέστερος καθόσον, αφενός, το άρθρο 23 ΣΕΕ, το οποίο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο 2 που

27 — Αιτιολογική σκέψη Γ του εν λόγω ψηφίσματος.

28 — Χάρτης που υπογράφηκε στο Σαν Φρανσίσκο στις 26 Ιουνίου 1945.

αφορά τις ειδικές διατάξεις σχετικά με την ΚΕΠΠΑ, παραπέμπει στους οριζόντιους σκοπούς της εξωτερικής δράσης της Ένωσης οι οποίοι περιέχονται στο εν λόγω άρθρο 21, παράγραφος 2, ΣΕΕ και, αφετέρου, το άρθρο 24, παράγραφος 1, ΣΕΕ παραθέτει ιδιαιτέρως ευρύ και γενικό ορισμό του τομέα της ΚΕΠΠΑ. Συγκεκριμένα, η τελευταία αυτή διάταξη προβλέπει ότι «[η] αρμοδιότητα της Ένωσης στο πεδίο της [ΚΕΠΠΑ] καλύπτει όλους τους τομείς της εξωτερικής πολιτικής και το σύνολο των ζητημάτων που αφορούν την ασφάλεια της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένου του προοδευτικού καθορισμού κοινής αμυντικής πολιτικής, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε κοινή άμυνα».

86. Εντούτοις, είναι απαραίτητο να καθοριστούν τα όρια μεταξύ της ΚΕΠΠΑ και των λοιπών πολιτικών της Ένωσης. Η υποχρέωση αυτή προκύπτει από την εφαρμογή της προβλεπόμενης στο άρθρο 40 ΣΕΕ ρήτρας βάσει της οποίας οι αρμοδιότητες που έχει η Ένωση στην ΚΕΠΠΑ δεν επηρεάζουν τις αρμοδιότητές της δυνάμει άλλων πολιτικών της Ένωσης, και αντιστρόφως.

87. Προς τούτο, παρατηρείται καταρχάς ότι οι προαναφερθέντες σκοποί της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, δηλαδή οι απαριθμούμενοι στο άρθρο 21, παράγραφος 2, στοιχεία α' έως γ' και η', ΣΕΕ, ανήκουν στους εμπύπτοντες παραδοσιακά στην ΚΕΠΠΑ. Θεωρώ, συναφώς, ότι οι σκοποί που απαριθμεί η διάταξη αυτή αντιστοιχούν, κατ' ουσίαν, στους σκοπούς που επεδίωκε η ΚΕΠΠΑ δυνάμει του άρθρου 11, παράγραφος 1, της Συνθήκης ΕΕ, όπως ίσχυε πριν από τη Συνθήκη της Λισσαβώνας.

88. Εν συνεχεία, στο μέτρο που το άρθρο 21, παράγραφος 2, ΣΕΕ προσδιορίζει τους κοινούς σκοπούς της εξωτερικής δράσης της Ένωσης, για να καθοριστεί ποια πολιτική της Ένωσης συναρτάται στενότερα με κάθε συγκεκριμένο σκοπό, η διάταξη αυτή πρέπει να ερμηνευτεί σε συνδυασμό με τις ειδικότερες διατάξεις οι οποίες τυγχάνουν εφαρμογής στο πλαίσιο της κάθε πολιτικής.

89. Όσον αφορά, ειδικότερα, τον σκοπό της διατήρησης της ειρήνης και της ενίσχυσης της διεθνούς ασφάλειας, η προπαρατεθείσα απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου συνηγορεί υπέρ της απόψεως ότι ο εν λόγω σκοπός συναρτάται με την ΚΕΠΠΑ.

90. Συγκεκριμένα, με την απόφαση αυτή, το Δικαστήριο συνέδεσε με τον τομέα της ΚΕΠΠΑ τον σκοπό της καταπολέμησης της διεθνούς τρομοκρατίας και της χρηματοδότησής της για τη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, στηριζόμενο όχι μόνο στα άρθρα 21, παράγραφος 2, στοιχείο γ', ΣΕΕ, και 24, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, ΣΕΕ, αλλά επίσης και στο άρθρο 43, παράγραφος 1, ΣΕΕ.

91. Ακριβώς όπως στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η ανωτέρω απόφαση, το γεγονός ότι η συμφωνία συνιστά ένα από τα μέσα με τα οποία η Ένωση εφαρμόζει δράση διεθνούς χαρακτήρα η οποία αποτελεί αντικείμενο περισσότερων ψηφισμάτων του Συμβουλίου Ασφαλείας και αποβλέπει αναμφισβήτητα στη διατήρηση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας αποτελεί σημαντικό στοιχείο ώστε να θεωρηθεί ότι η συμφωνία αυτή μπορεί να συνδεθεί με τον τομέα της ΚΕΠΠΑ²⁹.

92. Κατά το άρθρο 37 ΣΕΕ το οποίο, υπενθυμίζω, συνιστά την ουσιαστική νομική βάση της προσβαλλομένης αποφάσεως, η Ένωση δύναται να συνάπτει διεθνείς συμφωνίες σε όλους τους τομείς της ΚΕΠΠΑ, περιλαμβανομένου δηλαδή του τομέα της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας (στο εξής: ΚΠΑΑ), η οποία, κατά το άρθρο 42, παράγραφος 1, ΣΕΕ, αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο της ΚΕΠΠΑ.

93. Πάντως, θεωρώ ότι η συμφωνία εμπίπτει στον τομέα της ΚΠΑΑ, δεδομένου ότι συνιστά την αναγκαία προέκταση της στρατιωτικής επιχείρησης Atalanta, επιδιώκοντας τον ίδιο σκοπό της διατήρησης της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας.

29 — Βλ., συναφώς, προπαρατεθείσα απόφαση Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου (σκέψη 76), καθώς και σημείο 66 των προτάσεών μου στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση αυτή.

94. Κατά το άρθρο 42, παράγραφος 1, ΣΕΕ, η ΚΠΑΑ «εξασφαλίζει στην Ένωση επιχειρησιακή ικανότητα βασισμένη σε μη στρατιωτικά και στρατιωτικά μέσα. Η Ένωση μπορεί να κάνει χρήση των μέσων αυτών σε αποστολές εκτός της Ένωσης προκειμένου να διασφαλίζει τη διατήρηση της ειρήνης, την πρόληψη των συγκρούσεων και την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας, σύμφωνα με τις αρχές του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών».

95. Το περιεχόμενο των αποστολών της ΚΠΑΑ διευκρινίζεται στο άρθρο 43, παράγραφος 1, ΣΕΕ, κατά το οποίο «οι αποστολές του άρθρου 42, παράγραφος 1, κατά τις οποίες η Ένωση μπορεί να κάνει χρήση στρατιωτικών και μη στρατιωτικών μέσων, περιλαμβάνουν τις κοινές δράσεις αφοπλισμού, τις ανθρωπιστικές αποστολές και αποστολές διάσωσης, τις αποστολές με στόχο την παροχή συμβουλών και αρωγής επί στρατιωτικών θεμάτων, τις αποστολές πρόληψης των συγκρούσεων και διατήρησης της ειρήνης, τις αποστολές μαχίμων δυνάμεων που αναλαμβάνονται για τη διαχείριση των κρίσεων, στις οποίες περιλαμβάνονται οι αποστολές αποκατάστασης της ειρήνης και οι επιχειρήσεις σταθεροποίησης μετά το πέρας των συγκρούσεων. Όλες οι αποστολές αυτές μπορούν να συμβάλλουν στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας, μεταξύ άλλων με τη στήριξη τρίτων χωρών για την καταπολέμηση της τρομοκρατίας στο έδαφός τους».

96. Το Κοινοβούλιο επισημαίνει ότι δεν αντιλαμβάνεται για ποιον λόγο μπορεί να θεωρηθεί ότι οι αποστολές οι οποίες ανατίθενται στους εκπρόσωπους της Ένωσης και στην Eupanfor δυνάμει της συμφωνίας, όπως είναι η μεταγωγή προσώπων και η μεταφορά περιουσιακών στοιχείων, η προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων, η διευκόλυνση των διώξεων και των ένδικων διαδικασιών, η αναθεώρηση της νομοθεσίας, η επιμόρφωση ανακριτών και εισαγγελέων και η παροχή οικονομικής, τεχνικής, υλικοτεχνικής ή άλλης υποστήριξης στη Δημοκρατία του Μαυρικίου, εμπίπτουν σε μια από τις ειδικές αποστολές της ΚΠΑΑ οι οποίες απαριθμούνται στα άρθρα 42 ΣΕΕ και 43 ΣΕΕ. Μολονότι παραδέχεται ότι οι αποστολές αυτές ενδέχεται να εξυπηρετούν τον γενικό σκοπό της ενίσχυσης της διεθνούς ασφάλειας και ότι συναρτώνται με τη στρατιωτική επιχείρηση Atalanta, το Κοινοβούλιο φρονεί ότι ο ίδιος ο χαρακτήρας τους αλλά και ο ειδικός σκοπός τους υπερακοντίζουν εκείνους για τους οποίους προβλέφθηκε η επιχείρηση Atalanta.

97. Αντιθέτως, θεωρώ ότι η απαρίθμηση των αποστολών της ΚΠΑΑ που περιλαμβάνει το άρθρο 43, παράγραφος 1, ΣΕΕ είναι αρκούντως ευρεία ώστε να καλύπτει το σύνολο των διατάξεων της συμφωνίας με αποτέλεσμα να μπορεί να γίνει δεκτό ότι η εν λόγω συμφωνία αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο αποστολής εμπίπτουσας στην ΚΠΑΑ.

98. Ακόμα και αν πρέπει να θεωρηθεί ότι η μεταγωγή υπόπτων και η εναντίον τους άσκηση διώξεων δεν συνιστούν, ως εκ της φύσεώς τους, στρατιωτικές επιχειρήσεις, εντούτοις επισημαίνεται ότι ένα από τα σημαντικά χαρακτηριστικά της ΚΠΑΑ, το οποίο προκύπτει σαφώς από τα άρθρα 42, παράγραφος 1, ΣΕΕ και 43, παράγραφος 1, ΣΕΕ, είναι ότι η πολιτική αυτή δεν περιορίζεται στη χρήση στρατιωτικών μέσων, καθόσον προβλέπεται επίσης η χρήση μη στρατιωτικών μέσων, ιδιαιτέρως στο πλαίσιο αποστολών διαχείρισης κρίσεων³⁰.

99. Κατά το Κοινοβούλιο, το γεγονός ότι η συμφωνία αποβλέπει στην καταπολέμηση μιας μορφής εγκληματικότητας, τούτο δε με μέσα παρόμοια με τα χρησιμοποιούμενα στον τομέα της αστυνομικής και δικαστικής συνεργασίας σε ποινικές υποθέσεις στο πλαίσιο του τίτλου V του τρίτου μέρους της Συνθήκης ΛΕΕ, σχετικά με τον ΧΕΑΔ, συνεπάγεται ότι η προσβαλλόμενη απόφαση θα έπρεπε επίσης να στηριχθεί σε νομικές βάσεις περιλαμβανόμενες στον τίτλο αυτό, δηλαδή στα άρθρα 82 ΣΛΕΕ και 87 ΣΛΕΕ.

30 — Όπως έχει ήδη επισημανθεί με την «Ευρωπαϊκή Στρατηγική Ασφαλείας — Μια ασφαλής Ευρώπη σε έναν καλύτερο κόσμο», που εγκρίθηκε στις Βρυξέλλες στις 12 Δεκεμβρίου 2003, «καμία από τις νέες απειλές δεν είναι αμιγώς στρατιωτική όποτε δεν μπορεί να αναχαιτισθεί με αμιγώς στρατιωτικά μέσα. Κάθε απειλή πρέπει να αντιμετωπισθεί με συνδυασμό διαφόρων μέσων» (σ. 7).

100. Η Επιτροπή από την πλευρά της υποστηρίζει ότι ο κύριος σκοπός της συμφωνίας είναι να αποφευχθεί το ενδεχόμενο τα κράτη μέλη να χρειαστεί να αναλάβουν τα ίδια τη διεξαγωγή ποινικών διαδικασιών. Η εν λόγω συμφωνία διευκολύνει τη συνεργασία μεταξύ των αρχών των κρατών μελών και των αρχών της Δημοκρατίας του Μαυρικίου θεσπίζοντας ένα πρακτικό νομικό πλαίσιο για την παράδοση των υπόπτων στο παράκτιο τρίτο κράτος προκειμένου το τελευταίο να διερευνήσει την υπόθεση και να κινήσει τις σχετικές ποινικές δίωξεις. Επομένως, ο σκοπός και το περιεχόμενο της συμφωνίας αρκούσαν για να δικαιολογηθεί η επίκληση του άρθρου 82 ΣΛΕΕ ως νομικής βάσεως της σύναψής της λαμβανομένου υπόψη του ουσιαστικού προορισμού της συμφωνίας αυτής να συμβάλλει στη δικαστική συνεργασία. Το γεγονός ότι το στρατιωτικό προσωπικό εμπλέκεται στην εφαρμογή της συμφωνίας ουδόλως επηρεάζει τα συμπεράσματα στα οποία καταλήγει η Επιτροπή. Συγκεκριμένα, για να καθοριστεί η προσήκουσα νομική βάση, δεν ασκεί επιρροή η φύση ή η ιδιότητα του εκδίδοντος την πράξη, αλλά, αντιθέτως, είναι αποφασιστική η φύση της σχεδιαζόμενης δραστηριότητας.

101. Κατά τη γνώμη μου, η επιχειρηματολογία του Κοινοβουλίου και της Επιτροπής είναι εσφαλμένη.

102. Προς στήριξη της πρώτης πτυχής της επιχειρηματολογίας του, το Κοινοβούλιο προβάλλει ότι η καταπολέμηση της εγκληματικότητας δεν συνιστά σκοπό ή ειδική αποστολή της Ένωσης στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ ή της ΚΠΑΑ, αλλά τομέα εμπίπτοντα στον ΧΕΑΔ. Επισημαίνει επίσης ότι το άρθρο 43, παράγραφος 1, ΣΕΕ αφορά μόνον την καταπολέμηση της τρομοκρατίας.

103. Εντούτοις, το ενδεικτικό στοιχείο που περιέχει η τελευταία αυτή διάταξη, ότι δηλαδή οι αποστολές της ΚΠΑΑ μπορούν να συμβάλουν στην καταπολέμηση της τρομοκρατίας, ουδόλως αποκλείει, κατά τη γνώμη μου, ότι οι αποστολές αυτές μπορούν επίσης να συμβάλουν στην καταπολέμηση άλλων μορφών εγκληματικότητας.

104. Επιπλέον, όπως ορθώς επισημαίνει το Συμβούλιο, η καταπολέμηση διεθνών εγκλημάτων τα οποία συνιστούν απειλή για τη διεθνή ασφάλεια και τελούνται εκτός εδάφους της Ένωσης αποτελεί ζήτημα εμπίπτον στην ΚΕΠΠΑ, περιλαμβανομένης και της ΚΠΑΑ, ως αναπόσπαστου τμήματος αυτής, μέσω επιχειρήσεων διαχείρισης κρίσεων, εφόσον παρουσιαστεί σχετική ανάγκη.

105. Συναφώς, επισημαίνεται ότι η Ένωση έχει διεξαγάγει πολλές επιχειρήσεις μεταρρύθμισης του τομέα της ασφάλειας στο πλαίσιο της ΚΠΑΑ, μεταξύ άλλων μη στρατιωτικές αποστολές, προκειμένου να αντιμετωπίσει απειλές κατά της ασφάλειας, περιλαμβανομένων των απειλών που απορρέουν από εγκληματικές δραστηριότητες, καθώς και ορισμένες αστυνομικές αποστολές αλλά και αποστολές «κράτους δικαίου»³¹. Πάντως, οι αποστολές αυτές δεν έχουν χαρακτηριστεί, ορθώς κατά τη γνώμη μου, ως σχετικές με τον ΧΕΑΔ. Οι επιχειρήσεις οι οποίες διεξάγονται στο πλαίσιο των εν λόγω αποστολών μπορούν να αφορούν τη διατήρηση ή την αποκατάσταση της δημόσιας τάξης. Τα προβλεπόμενα καθήκοντα ενδέχεται, μεταξύ άλλων, να περιλαμβάνουν την εκπαίδευση και καθοδήγηση προσωπικού ασφαλείας καθώς και την υποστήριξη για την επεξεργασία των νόμων³².

106. Η επιχειρηματολογία που προβάλλουν το Κοινοβούλιο και η Επιτροπή καταδεικνύει στην πράξη ότι αξίζει να αποσαφηνιστεί η διαφορά μεταξύ της ΚΕΠΠΑ και του ΧΕΑΔ.

31 — Αναφέρεται ως παράδειγμα η κοινή δράση 2008/124/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 4ης Φεβρουαρίου 2008, σχετικά με την αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την επιβολή του κράτους δικαίου στο Κοσσυφοπέδιο, EULEX KOSOVO (EE L 42, σ. 92)· επίσης, η παροχή συνδρομής στο Ιράκ στο πλαίσιο της απόφασης 2010/330/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2010, σχετικά με την ενοποιημένη Αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για επιβολή του κράτους δικαίου στο Ιράκ, EUJUST LEX-IRAQ (EE L 149, σ. 12)· η απόφαση 2012/389/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 16ης Ιουλίου 2012, για την αποστολή της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την οικοδόμηση περιφερειακών ναυτικών δυνατοτήτων στο Κέρας της Αφρικής (EUCAP NESTOR) (EE L 187, σ. 40), καθώς και η απόφαση 2012/392/ΚΕΠΠΑ του Συμβουλίου, της 16ης Ιουλίου 2012, σχετικά με την Αποστολή CSDP της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Νίγηρα (EUCAP Sahel Niger) (EE L 187, σ. 48).

32 — Μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Santa Maria da Feira της 19ης και 20ής Ιουνίου 2000, η Ένωση άρχισε να αναπτύσσει τη μη στρατιωτική διάσταση της ΚΠΑΑ. Οι επιχειρήσεις που εγκαινιάστηκαν στο πλαίσιο αυτό είχαν σκοπό να παράσχουν συνδρομή στις χώρες που διέρχονται μεταπολεμική περίοδο ή που χαρακτηρίζονται από αποδυνάμωση των θεσμών ώστε να καταστεί δυνατή η εμπέδωση των κανόνων δικαίου σε αυτές ή/και η βελτίωση της ικανότητάς τους να καταπολεμήσουν το οργανωμένο έγκλημα ή να ελέγξουν πιο αποτελεσματικά τα εξωτερικά τους σύνορα. Βλ. Trauner, F., «The internal-external security nexus: more coherence under Lisbon?», Occasional Paper, ISS, Μάρτιος 2011, σ. 16.

107. Η διαφοροποίηση μεταξύ των δυο αυτών πολιτικών της Ένωσης καθίσταται δυσχερής λόγω της διπλής σύνδεσής τους με την επιταγή της ασφάλειας³³. Οι σκοποί που συνίστανται στη διαφύλαξη της ασφάλειας της Ένωσης και στην ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας έχουν ανατεθεί στην Ένωση ως σκοποί της εξωτερικής δράσης της, δυνάμει του άρθρου 21, παράγραφος 2, στοιχεία α' και γ', ΣΕΕ. Ταυτοχρόνως, η διασφάλιση υψηλού επιπέδου προστασίας αποτελεί επίσης σκοπό του ΧΕΑΔ, κατά το άρθρο 67, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ.

108. Εντούτοις, τα αντίστοιχα πεδία εφαρμογής της ΚΕΠΠΑ και του ΧΕΑΔ, στην εξωτερική του διάσταση, πρέπει να διακρίνονται σαφώς.

109. Όπως επισημαίνει το Συμβούλιο, τα μέτρα που αφορούν τον ΧΕΑΔ, ανεξαρτήτως του αν έχουν εσωτερική ή εξωτερική διάσταση, πρέπει να λαμβάνονται με σκοπό τη βελτίωση της κατάστασης όσον αφορά την ελευθερία, την ασφάλεια και τη δικαιοσύνη στην Ένωση. Το άρθρο 67, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ προβλέπει, συγκεκριμένα, ότι «[η] Ένωση συγκροτεί [ΧΕΑΔ]» πράγμα που αντικατοπτρίζεται επίσης στο άρθρο 3, παράγραφος 2, ΣΕΕ. Ειδικότερα, η τελευταία αυτή διάταξη ορίζει ότι «[η] Ένωση παρέχει στους πολίτες της [ΧΕΑΔ] χωρίς εσωτερικά σύνορα, μέσα στον οποίο εξασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων σε συνδυασμό με κατάλληλα μέτρα όσον αφορά τους ελέγχους στα εξωτερικά σύνορα, το άσυλο, τη μετανάστευση και την πρόληψη και καταστολή της εγκληματικότητας».

110. Η εγκαθίδρυση [ΧΕΑΔ] υπέρ των πολιτών της Ένωσης απαιτεί την άσκηση της εξωτερικής αρμοδιότητας της Ένωσης³⁴. Για παράδειγμα, το άρθρο 79, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ παρέχει στην Ένωση ρητή εξωτερική αρμοδιότητα να συνάπτει συμφωνίες επανεισδοχής. Εκτός αυτού, βάσει του άρθρου 216 ΣΛΕΕ, η Ένωση μπορεί να συνάπτει διεθνείς συμφωνίες στον τομέα της αστυνομικής ή δικαστικής συνεργασίας, ειδικότερα όταν τούτο κρίνεται αναγκαίο για την επίτευξη σκοπού του ΧΕΑΔ.

111. Επομένως, για τον σαφή προσδιορισμό της εξωτερικής διάστασης του ΧΕΑΔ πρέπει να χρησιμοποιηθούν ως βάση οι σκοποί που τίθενται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, ΣΕΕ και στο άρθρο 67 ΣΛΕΕ. Με άλλα λόγια, η εξωτερική διάσταση του ΧΕΑΔ εξαρτάται λειτουργικά και οργανικά από τους σκοπούς που τίθενται με τις εν λόγω διατάξεις³⁵. Οι εσωτερικές και εξωτερικές πολιτικές στον τομέα του ΧΕΑΔ είναι άρρηκτα συνδεδεμένες. Προκειμένου να καθοριστεί σε τι συνίσταται η εξωτερική πτυχή του τομέα του ΧΕΑΔ, πρέπει να ληφθούν κατά προτεραιότητα υπόψη οι λειτουργίες των εσωτερικών πολιτικών του ΧΕΑΔ³⁶.

112. Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι, μολονότι η εγκαθίδρυση του χώρου αυτού μπορεί να απαιτεί εξωτερική δράση της Ένωσης, εντούτοις, για να μπορεί μια συμφωνία να χαρακτηριστεί ως εμπίπτουσα στον ΧΕΑΔ, πρέπει να συνδέεται στενά με την ελευθερία, την ασφάλεια και τη δικαιοσύνη στο εσωτερικό της Ένωσης. Με άλλα λόγια, η σύνδεση με τον ΧΕΑΔ δικαιολογείται όταν υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ του σκοπού εσωτερικής ασφάλειας της Ένωσης και της δικαστικής και/ή αστυνομικής συνεργασίας που αναπτύσσεται εκτός της Ένωσης. Αντιθέτως, μια δράση της Ένωσης πρέπει να συναρτάται με την ΚΕΠΠΑ όταν ο σκοπός της δράσης αυτής συνίσταται καταρχάς στην ειρήνη, τη σταθερότητα και τη δημοκρατική ανάπτυξη μιας περιοχής εκτός της Ένωσης³⁷.

33 — Βλ. Neframi, E., «L'aspect externe de l'espace de liberté, de sécurité et de justice: quel respect des principes et objectifs de l'action extérieure de l'Union?», στο *La dimension extérieure de l'espace de liberté, de sécurité et de justice de l'Union européenne après le traité de Lisbonne*, Bruylant, 2013, σ. 509, ειδικότερα σ. 521.

34 — Συγκεκριμένα, το πρόγραμμα της Χάγης: ενίσχυση της ελευθερίας, της ασφάλειας και της δικαιοσύνης στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ 2005, C 53, σ. 1) επισημαίνει ότι όλες οι εξουσίες που διαθέτει η Ένωση, περιλαμβανομένων και των εξωτερικών σχέσεων, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν με ολοκληρωμένο και συνεπή τρόπο για τη θέσπιση του ΧΕΑΔ (σημείο 4, τελευταία παράγραφος).

35 — Βλ. Govaere, I., και Demedts, V., «Quelle définition de l'«externe» en matière d'ELSJ? Le cadre et les enjeux», στο *La dimension extérieure de l'espace de liberté, de sécurité et de justice de l'Union européenne après le traité de Lisbonne*, Bruylant, 2013, σ. 489, ειδικότερα σ. 497.

36 — Όπ.π., σ. 508.

37 — Βλ. de Biolley, S., «Coopération policière dans l'Union européenne», στο *Jurisclasseur Europe*, τεύχος 2680, σημείο 114.

113. Η διαφοροποίηση αυτή ενδέχεται να μην είναι πάντοτε προφανής, καθόσον είναι αληθές ότι η ανάπτυξη συγκεκριμένης μορφής εγκληματικότητας σε μια περιοχή μπορεί να συνιστά ταυτοχρόνως κίνδυνο τόσο για την εσωτερική ασφάλεια της Ένωσης όσο και για τη σταθερότητα της οικείας περιοχής³⁸. Όπως προκύπτει μεταξύ άλλων από το πρόγραμμα της Στοκχόλμης³⁹, το οποίο εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το 2010, η εσωτερική και η εξωτερική ασφάλεια είναι αλληλένδετες. Η αντιμετώπιση των απειλών, ακόμα και μακριά από την Ευρώπη, έχει ζωτική σημασία για την προστασία της Ευρώπης και των πολιτών της⁴⁰.

114. Τούτο ωστόσο δεν σημαίνει, κατά τη γνώμη μου, ότι, όποτε πρόκειται για δράση της Ένωσης εντασσόμενη στο πλαίσιο διεθνούς συνεργασίας κατόπιν πρωτοβουλίας του Συμβουλίου Ασφαλείας η οποία αποβλέπει καταρχάς στην ανάσχεση απειλής που υπονομεύει τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, η δράση αυτή πρέπει να εγκρίνεται στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ.

115. Όμως, εν προκειμένω, η κατάσταση που καλύπτεται από τη συμφωνία, η οποία, όπως κατέδειξα, εντάσσεται στο πλαίσιο δράσης αποφασισθείσας σε διεθνές επίπεδο και αποβλέπουσας στην καταπολέμηση των πειρατικών επιθέσεων στα ανοικτά των σομαλικών ακτών προς διασφάλιση της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας στη ζώνη αυτή, δεν παρουσιάζει, κατά τη γνώμη μου, επαρκή σύνδεσμο με το οικοδόμημα του ΧΕΑΔ.

116. Αντιθέτως προς τα υποστηριζόμενα από το Κοινοβούλιο, το γεγονός ότι η συμφωνία προβλέπει ορισμένη μορφή συνεργασίας μεταξύ της Eunanfor και των διωκτικών αρχών της Δημοκρατίας του Μαυρικίου καθώς και ότι καλύπτει δραστηριότητες οι οποίες ομοιάζουν με δραστηριότητες αστυνομικής ή δικαστικής φύσης δεν συνιστά επαρκές συνδετικό στοιχείο με τον ΧΕΑΔ.

117. Κατά τη γνώμη μου, είναι εσφαλμένο να υποστηρίζεται ότι, οσάκις το ζήτημα αφορά τη δικαστική μεταχείριση προσώπων, τούτο αποτελεί επαρκές στοιχείο για την υπαγωγή της δράσης της Ένωσης στο πεδίο της πολιτικής σχετικά με τον ΧΕΑΔ, εν προκειμένω στην εξωτερική της διάσταση. Συγκεκριμένα, η ΚΕΠΠΑ ενδέχεται να συνεπάγεται τη χρήση αστυνομικών ή δικαστικών μέσων προκειμένου να καταστεί δυνατή η επίτευξη των σκοπών της. Η χρήση τέτοιων μέσων αυτή καθαυτήν δεν αποτελεί αποφασιστικό κριτήριο υπό τον όρο ότι τα εν λόγω μέσα εξυπηρετούν τον σκοπό της διατήρησης της διεθνούς ειρήνης και ασφάλειας, εμπίπτοντα αναμφισβήτητα στην ΚΕΠΠΑ, όπως εκτέθηκε ανωτέρω, και όχι σκοπό του ΧΕΑΔ.

118. Οι αποστολές τις οποίες αναλαμβάνει η Ένωση στο πλαίσιο της ΚΠΑΑ καταδεικνύουν ότι είναι δυνατή η χρήση των παραδοσιακών μέσων του ΧΕΑΔ προς εξυπηρέτηση των σκοπών της ΚΕΠΠΑ. Επομένως, οι διεθνείς αποστολές τις οποίες αποφασίζει η Ένωση προκειμένου να εξασφαλίσει τη διατήρηση της ειρήνης, την πρόληψη των συγκρούσεων και την ενίσχυση της διεθνούς ασφάλειας

38 — Όπ.π.

39 — Το Πρόγραμμα της Στοκχόλμης — Μια ανοικτή και ασφαλή Ευρώπη που εξυπηρετεί και προστατεύει τους πολίτες (ΕΕ 2010, C 115, σ. 1).

40 — Βλ. σημείο 7, με τίτλο: «Η Ευρώπη σε μια παγκοσμιοποιημένη υφήλιο — Η εξωτερική διάσταση της ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης». Συναφώς, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επισημαίνει ότι «αναγνωρίζει ότι η ΚΠΑΑ και πολλές εξωτερικές δράσεις του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης έχουν κοινούς ή συμπληρωματικούς στόχους. Οι αποστολές ΚΠΑΑ συμβάλλουν σημαντικά και στην εσωτερική ασφάλεια της Ένωσης καθότι προσπαθούν να βοηθήσουν στην καταπολέμηση του σοβαρού διεθνικού εγκλήματος στις χώρες υποδοχής και να εμπνεύσουν σεβασμό για το κράτος δικαίου» (σημείο 7.1). Γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο «ενθαρρύνει μεγαλύτερη συνεργασία και συνοχή μεταξύ του χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης και της ΚΠΑΑ για την περαιτέρω επίτευξη των κοινών αυτών στόχων» (όπ.π.).

διευκολύνονται από τη δυνατότητα χρήσης μη στρατιωτικών μέσων, όπως είναι η ενίσχυση του δικαστικού συστήματος και των αστυνομικών υπηρεσιών των ενδιαφερομένων κρατών⁴¹. Με τον τρόπο αυτό, η εξωτερική πτυχή του ΧΕΑΔ απορροφάται από την άσκηση της αρμοδιότητας εξωτερικής πολιτικής της Ένωσης προς εξυπηρέτηση των σκοπών της ΚΕΠΠΑ⁴².

119. Τέλος, υπογραμμίζω ότι η διαπίστωση κατά την οποία η συμφωνία αποβλέπει στην προστασία των δικαιωμάτων των υπόπτων πειρατείας, καθώς και ότι παραπέμπει σε μελλοντική συμφωνία των μερών προκειμένου να καθοριστούν οι όροι παροχής τεχνικής και υλικοτεχνικής υποστήριξης από την Ένωση στη Δημοκρατία του Μαυρικίου στο πλαίσιο, μεταξύ άλλων, της μεταρρύθμισης της νομοθεσίας του κράτους αυτού, της εκπαίδευσης των ανακριτών και των εκπροσώπων της εισαγγελικής αρχής, της διεξαγωγής της έρευνας και της ένδικης διαδικασίας, δεν καθιστά δυνατή την υπαγωγή της συμφωνίας στον τομέα του ΧΕΑΔ. Συγκεκριμένα, τα στοιχεία αυτά της συμφωνίας σκοπούν στην εξασφάλιση της προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και στην εμπέδωση του κράτους δικαίου, που εντάσσονται στους σκοπούς της ΚΕΠΠΑ. Συναφώς, θα ήταν παράδοξο η βούληση των συμβαλλομένων μερών της συμφωνίας να εξασφαλίσουν ότι η αποτελεσματική καταστολή των πειρατικών επιθέσεων δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των προσώπων που τις διέπραξαν να έχει ως συνέπεια τον αποκλεισμό της συμφωνίας αυτής από τον τομέα της ΚΕΠΠΑ, η οποία, όπως οι λοιπές πολιτικές της Ένωσης, υπόκειται στον όρο σεβασμού των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

120. Η στρατιωτική επιχείρηση που διεξάγει η Ένωση καταλήγει αναγκαστικά στη σύλληψη των υπευθύνων για πειρατικές επιθέσεις. Ο καθορισμός των όρων μεταχείρισης των προσώπων αυτών μετά τη σύλληψή τους και της τύχης που τους επιφυλάσσεται αποτελεί προφανώς τμήμα της ίδιας της επιχείρησης. Η μόνη όμως μεταχείριση συλληφθέντων η οποία συνάδει με το δίκαιο είναι η προσαγωγή τους ενώπιον της δικαιοσύνης. Υπό την προοπτική αυτή, η παροχή συνδρομής στα κράτη μέλη στα οποία παραδίδονται οι πειρατές ώστε να καταστήσουν τους δικονομικούς κανόνες τους σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αποτελεί το ύστατο αλλά ουσιαστικό στάδιο της στρατιωτικής επιχείρησης που διεξάγεται στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ.

121. Από τα ανωτέρω στοιχεία προκύπτει ότι το Συμβούλιο ορθώς εκτίμησε, κατά την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι η απόφαση αυτή δεν ενέπιπτε στον ΧΕΑΔ υπό την εξωτερική του διάσταση και ότι, ως εκ τούτου, δεν ήταν αναγκαίο να επικαλεστεί κάποια από τις νομικές βάσεις στις οποίες στηρίζεται η εν λόγω πολιτική της Ένωσης.

122. Κατά τη γνώμη μου, η συμφωνία δεν περιλαμβάνει ούτε και στοιχεία σχετικά με τη συνεργασία για την ανάπτυξη τα οποία θα δικαιολογούσαν την επίκληση νομικής βάσεως περιλαμβανόμενης στο πέμπτο μέρος, τίτλος III, κεφάλαιο I, της Συνθήκης ΛΕΕ.

123. Με την απόφασή του της 20ής Μαΐου 2008, Επιτροπή κατά Συμβουλίου⁴³, το Δικαστήριο έκρινε ότι, «για να είναι δυνατή η θέσπιση από την Κοινότητα, στο πλαίσιο της πολιτικής της για τη συνεργασία για την ανάπτυξη, ενός συγκεκριμένου μέτρου αποβλέποντος στην καταπολέμηση της διάδοσης φορητών όπλων και ελαφρού οπλισμού, το μέτρο αυτό πρέπει να emπίπτει, λόγω τόσο του

41 — Η συνέργεια μεταξύ των παραδοσιακών μέσων του ΧΕΑΔ και της ΚΕΠΠΑ, στη διάσταση της ΚΠΑΑ, υπογραμμίζεται στο «Σχέδιο στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας για την Ευρωπαϊκή Ένωση: Προς ένα ευρωπαϊκό πρότυπο ασφάλειας» που κατάρτισε το Συμβούλιο Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων στις 25 και 26 Φεβρουαρίου 2010 και ενέκρινε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 25 και 26 Μαρτίου 2010, όπου επισημαίνεται ότι «είναι πολύ σημαντικό να ενισχυθεί η συμμετοχή των υπηρεσιών επιβολής του νόμου και των οργανισμών δικαιοσύνης, ελευθερίας και ασφάλειας σε όλες τις φάσεις των αποστολών μη στρατιωτικής διαχείρισης κρίσεων, προκειμένου να συμμετάσχουν στην επίλυση των συγκρούσεων εργαζόμενοι από κοινού με όλες τις άλλες υπηρεσίες που έχουν αναπτυχθεί επί τόπου (στρατιωτικές, διπλωματικές, υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης κ.λπ.)» (σ. 30). Ως εκ τούτου, διαπιστώνεται στενή σχέση και συμπληρωματικότητα μεταξύ της εξωτερικής διάστασης του ΧΕΑΔ και της ΚΠΑΑ. Εφόσον η συνεργασία με τρίτες χώρες κρίνεται ουσιώδης για την επίτευξη των σκοπών εσωτερικής ασφάλειας της Ένωσης, ομοίως οι αποστολές ΚΠΑΑ μπορούν να εξυπηρετήσουν τους σκοπούς του ΧΕΑΔ όχι μόνον παρέχοντας σχετικές πληροφορίες για την εσωτερική ασφάλεια, αλλά συμβάλλοντας επίσης στη σταθερότητα της γειτονίας της Ένωσης (βλ. επί του ζητήματος αυτού, Wolff, S., και Mounier, G., «The external dimension of JHA: A new dimension of EU diplomacy», στο *Freedom, Security and Justice after Lisbon and Stockholm*, TMC Asser Press, 2011).

42 — Βλ. Neframi, E., όπ.π., σ. 527.

43 — C-91/05 (Συλλογή 2008, σ. I-3651).

σκοπού του όσο και του περιεχομένου του, στο πεδίο εφαρμογής των αρμοδιοτήτων που της απονέμει η Συνθήκη ΕΚ στον τομέα αυτό»⁴⁴. Κατά το Δικαστήριο, «τούτο δεν συμβαίνει όταν ένα τέτοιο μέτρο, ακόμη και αν συμβάλλει στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη αναπτυσσόμενων χωρών, έχει ως ουσιώδη σκοπό την εφαρμογή της ΚΕΠΠΑ»⁴⁵.

124. Όπως εκτέθηκε όμως, το κέντρο βάρους της συμφωνίας και της προσβαλλομένης αποφάσεως είναι η ΚΕΠΠΑ.

125. Κατά το άρθρο 208, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, «κύριος στόχος της πολιτικής της Ένωσης στον τομέα [της συνεργασίας για την ανάπτυξη] είναι ο περιορισμός και, μακροπρόθεσμα, η εξάλειψη της φτώχειας».

126. Όπως επισημαίνει το Συμβούλιο, το άρθρο 208, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ επαναπροσδιόρισε το πεδίο εφαρμογής της συνεργασίας για την ανάπτυξη, με αποτέλεσμα η εξάλειψη της φτώχειας να αναχθεί σε ουσιώδες στοιχείο της αναπτυξιακής πολιτικής της Ένωσης. Εκτός αυτού, το άρθρο 208, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, τελευταία περίοδος, ΣΛΕΕ διευκρινίζει ότι «[η] Ένωση λαμβάνει υπόψη τους στόχους της συνεργασίας για την ανάπτυξη κατά την εφαρμογή πολιτικών που ενδέχεται να επηρεάσουν τις αναπτυσσόμενες χώρες». Επομένως, οι λοιπές πολιτικές της Ένωσης, όπως η ΚΕΠΠΑ, πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τους σκοπούς της συνεργασίας για την ανάπτυξη και μπορούν συνεπώς να συμβάλουν στην επίτευξή τους, πράγμα που συνάδει με την απαίτηση συνοχής της εξωτερικής δράσης της Ένωσης. Κατά συνέπεια, το γεγονός και μόνον ότι ένα μέτρο που εμπίπτει στην ΚΕΠΠΑ είναι ικανό να παραγάγει ευνοϊκά παρεπόμενα αποτελέσματα στην ανάπτυξη τρίτου κράτους δεν έχει ως αποτέλεσμα το μέτρο αυτό να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της συνεργασίας για την ανάπτυξη κατά την έννοια του άρθρου 208 ΣΛΕΕ.

127. Είναι ασφαλώς αληθές ότι, υπό το κράτος των Συνθηκών που προηγήθηκαν της Συνθήκης της Λισσαβώνας, το Δικαστήριο προέβη σε σχετικά ευρεία ερμηνεία του πεδίου εφαρμογής της συνεργασίας για την ανάπτυξη⁴⁶. Παρά ταύτα, η ευρεία αυτή ερμηνεία έχει ορισμένα όρια. Πρέπει ειδικότερα να γίνει διάκριση μεταξύ των μέτρων τα οποία αφορούν την ανάπτυξη και εκείνων που επιδιώκουν άλλους σκοπούς της Ένωσης, όπως είναι οι σκοποί της ΚΕΠΠΑ. Υπ' αυτή την έννοια, η ενίσχυση της ικανότητας της Δημοκρατίας του Μαυρικίου να εκδικάσει εγκλήματα δεν αποτελεί αυτοσκοπό, αλλά αποβλέπει στην αποτελεσματική καταστολή των πειρατικών επιθέσεων οι οποίες συνιστούν απειλή για τη διεθνή ειρήνη και ασφάλεια, τούτο δε με απόλυτο σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων των υπευθύνων για τις εν λόγω πράξεις.

128. Οποιαδήποτε παροχή υποστήριξης δυνάμει της συμφωνίας, ειδικότερα δε η προβλεπόμενη στο άρθρο 7, παράγραφοι 2 και 3, της συμφωνίας αυτής, αφορά τόσο τη μεταγωγή υπόπτων πειρατείας, με σκοπό την αποτελεσματική καταστολή των πράξεων αυτών, όσο και την ικανότητα της Δημοκρατίας του Μαυρικίου να εφαρμόσει τη συμφωνία, όπως επιτάσσει το διεθνές δίκαιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι η παροχή, στο πλαίσιο του άρθρου 10, παράγραφος 2, στοιχείο στ', της συμφωνίας, τεχνικής βοήθειας, τεχνογνωσίας, επιμόρφωσης και άλλης συνδρομής που αναφέρεται στο άρθρο 7 της ίδιας συμφωνίας, γίνεται αποκλειστικά «προκειμένου να επιτευχθούν οι σκοποί της [εν λόγω] συμφωνίας». Επομένως, η συνδρομή που προβλέπει η συμφωνία δεν υπερακοντίζει τους σκοπούς της επιχείρησης Atalanta. Ως εκ τούτου, η συνδρομή αυτή σε καμία περίπτωση δεν αποβλέπει στην ανάπτυξη της Δημοκρατίας του Μαυρικίου, οπότε δεν συνιστά μέτρο ανάπτυξης εμπίπτον στα άρθρα 208 ΣΛΕΕ και 209 ΣΛΕΕ.

44 — Σκέψη 71.

45 — Σκέψη 72.

46 — Βλ. αποφάσεις της 3ης Δεκεμβρίου 1996, C-268/94, Πορτογαλία κατά Συμβουλίου (Συλλογή 1996, σ. I-6177, σκέψεις 23 έως 29 και 37 έως 39)· της 23ης Οκτωβρίου 2007, C-403/05, Κοινοβούλιο κατά Επιτροπής (Συλλογή 2007, σ. I-9045, σκέψεις 56 έως 58), και της 20ής Μαΐου 2008, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, προπαρατεθείσα (σκέψεις 64 έως 70).

129. Το είδος της συνδρομής δεν είναι καθοριστικό, κανένα δε από τα προαναφερθέντα είδη συνδρομής δεν υπάγεται ως εκ της φύσεώς του στη συνεργασία για την ανάπτυξη⁴⁷. Συναφώς, μια συνδρομή όπως η σχετική με την κάλυψη «της τεχνικής και υλικοτεχνικής υποστήριξης [της Δημοκρατίας] του Μαυρικού στους τομείς της αναθεώρησης της νομοθεσίας, της εκπαίδευσης ανακριτών και εισαγγελέων, των ερευνητικών και δικαστικών διαδικασιών»⁴⁸ μπορεί κάλλιστα να παρασχεθεί στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ, και ειδικότερα της ΚΠΑΑ όπως εκτέθηκε ανωτέρω, με σκοπό την κατοχύρωση της ασφάλειας και τη διασφάλιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου.

130. Από τις ανωτέρω εκτιμήσεις προκύπτει ότι, στο μέτρο που δεν εντοπίζεται στη συμφωνία στοιχείο σχετικό με τη συνεργασία για την ανάπτυξη, η προσβαλλόμενη απόφαση ορθώς στηρίχθηκε στο άρθρο 37 ΣΕΕ χωρίς την προσθήκη νομικής βάσεως εμπιπτουσας στη συνεργασία για την ανάπτυξη.

131. Δεδομένου ότι η προσβαλλόμενη απόφαση ορθώς στηρίχθηκε μόνο σε νομική βάση σχετική με την ΚΕΠΠΑ, η συμφωνία που συναρτάται με την απόφαση αυτή πρέπει να θεωρηθεί ότι αφορά αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ κατά την έννοια του άρθρου 218, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Κατά συνέπεια, η έκδοση της αποφάσεως για τη σύναψη της εν λόγω συμφωνίας δεν χρειαζόταν ούτε έγκριση του Κοινοβουλίου ούτε διαβούλευση με το θεσμικό αυτό όργανο.

II – Επί του λόγου που αντλείται από παράβαση του άρθρου 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ

132. Με τον δεύτερο λόγο, το Κοινοβούλιο προσάπτει στο Συμβούλιο ότι δεν το «ενημέρωσε αμέσως και πλήρως σε όλα τα στάδια της διαδικασίας», κατά παράβαση της επιταγής του άρθρου 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ.

133. Το Συμβούλιο υποστηρίζει, κυρίως, ότι ο λόγος αυτός είναι απαράδεκτος στο μέτρο που, δεδομένου ότι η υπό κρίση υπόθεση αφορά συμφωνία εμπιπτουσα αποκλειστικά στην ΚΕΠΠΑ, το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα να εξακριβώσει αν το Συμβούλιο τήρησε ή όχι την υποχρέωση πληροφόρησης που προβλέπει η διάταξη αυτή. Επικουρικώς, στην περίπτωση κατά την οποία το Δικαστήριο κρίνει ότι είναι αρμόδιο να εξακριβώσει αν το Συμβούλιο τήρησε την εν λόγω υποχρέωση, το τελευταίο αυτό θεσμικό όργανο υποστηρίζει ότι δεν μπορεί να του προσαφθεί παράβαση του άρθρου 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ.

134. Δυνάμει του άρθρου 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ, το Δικαστήριο «δεν έχει δικαιοδοσία όσον αφορά τις [διατάξεις σχετικά με την ΚΕΠΠΑ], πλην της αρμοδιότητάς του να παρακολουθεί τη συμμόρφωση προς το άρθρο 40 [ΣΕΕ] και να ελέγχει τη νομιμότητα ορισμένων αποφάσεων, κατά τα αναφερόμενα από το άρθρο 275, δεύτερο εδάφιο, [ΣΛΕΕ]».

135. Επιπλέον, το άρθρο 275, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ διευκρινίζει ότι το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα «όσον αφορά τις πράξεις που θεσπίζονται [βάσει των διατάξεων σχετικά με την ΚΕΠΠΑ]». Πάντως, κατά το άρθρο 275, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, «το Δικαστήριο [...] είναι αρμόδιο να ελέγχει την τήρηση του άρθρου 40 [ΣΕΕ] και να αποφαινεται επί των προσφυγών που ασκούνται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 263, τέταρτο εδάφιο, [ΣΛΕΕ] και αφορούν τον έλεγχο της νομιμότητας των αποφάσεων που προβλέπουν περιοριστικά μέτρα κατά φυσικών ή νομικών προσώπων, τις οποίες θεσπίζει το Συμβούλιο βάσει του τίτλου V, κεφάλαιο 2, της Συνθήκης [ΕΕ]».

136. Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι, μολοντί εξακολουθεί να ισχύει ο κανόνας της αναρμοδιότητας του Δικαστηρίου όσον αφορά την ΚΕΠΠΑ, εντούτοις ο τομέας αυτός δεν εκφεύγει εντελώς του ελέγχου του δικαστή της Ένωσης.

47 — Βλ., υπό την έννοια αυτή, προπαρατεθείσα απόφαση της 20ής Μαΐου 2008, Επιτροπή κατά Συμβουλίου (σκέψεις 104 και 105).

48 — Βλ. άρθρο 7, παράγραφος 3, της συμφωνίας.

137. Δεν αμφισβητείται ότι το άρθρο 218 ΣΛΕΕ καθορίζει τους κανόνες σχετικά με τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη όλων των διεθνών συμφωνιών. Ειδικότερα, ο κανόνας του άρθρου 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ, σύμφωνα με τον οποίο «[τ]ο [...] Κοινοβούλιο ενημερώνεται αμέσως και πλήρως σε όλα τα στάδια της διαδικασίας» εφαρμόζεται σε όλους τους τομείς δικαίου της Ένωσης. Επομένως, μολονότι η διάταξη αυτή τυγχάνει εφαρμογής, μεταξύ άλλων, όσον αφορά τις διεθνείς συμφωνίες που συνάπτει η Ένωση στον τομέα της ΚΕΠΠΑ, εντούτοις, σε καμία περίπτωση δεν αποτελεί διάταξη σχετική με την ΚΕΠΠΑ, κατά την έννοια των άρθρων 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ και 275, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ. Ως εκ τούτου, αυτός ο πρώτος λόγος περί αναρμοδιότητας δεν μπορεί να γίνει δεκτός.

138. Επιπλέον, μολονότι δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η προσβαλλόμενη απόφαση αποτελεί, όπως προεκτέθηκε, πράξη εκδιδόμενη, από απόψεως ουσιαστικού δικαίου, βάσει διατάξεων σχετικών με την ΚΕΠΠΑ, κατά την έννοια του άρθρου 275, πρώτο εδάφιο, ΣΛΕΕ, εντούτοις τούτο δεν συνεπάγεται, κατά τη γνώμη μου, ότι το Δικαστήριο πρέπει να κρίνει ότι είναι αναρμόδιο να ελέγξει την εκ μέρους του Συμβουλίου τήρηση διαδικαστικού όρου όπως ο προβλεπόμενος στο άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ, ο οποίος έχει εφαρμογή σε όλες τις διεθνείς συμφωνίες και του οποίου η εφαρμογή στις διεθνείς συμφωνίες που συνάπτονται στον τομέα της ΚΕΠΠΑ δεν αποκλείεται ρητώς.

139. Επομένως, έστω και αν, κατά τη γνώμη μου, πρέπει να διατηρηθεί η αρχή της αρμοδιότητας του Δικαστηρίου να ελέγχει την εκ μέρους του Συμβουλίου τήρηση του άρθρου 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ, εντούτοις, γεγονός παραμένει ότι, στο πλαίσιο του ελέγχου του, όταν καλείται να αποφανθεί επί συμφωνίας που αφορά αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ, όπως εν προκειμένω, το Δικαστήριο πρέπει να λαμβάνει υπόψη την ειδική φύση των κανόνων και των διαδικασιών που διέπουν την ΚΕΠΠΑ, όπως προκύπτει από το άρθρο 24, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ.

140. Ασφαλώς, όπως υπενθύμισε το Δικαστήριο με την προπαρατεθείσα απόφασή του Κοινοβούλιο κατά Συμβουλίου, «η συμμετοχή του Κοινοβουλίου στη νομοθετική διαδικασία αποτελεί αντανάκλαση, στο επίπεδο της [Ένωσης], της θεμελιώδους δημοκρατικής αρχής ότι οι λαοί μετέχουν στην άσκηση της εξουσίας μέσω αντιπροσωπευτικής συνελεύσεως»⁴⁹. Ωστόσο, ταυτοχρόνως, το Δικαστήριο κατέληξε απλώς στη διαπίστωση ότι οι συντάκτες της συνθήκης της Λισσαβώνας επέλεξαν «να περιορίσουν τον ρόλο του Κοινοβουλίου όσον αφορά τη δράση της Ένωσης στο πλαίσιο της ΚΕΠΠΑ»⁵⁰.

141. Ένας από τους ειδικούς κανόνες και τις ειδικές διαδικασίες στον τομέα της ΚΕΠΠΑ είναι ότι, κατά το άρθρο 218, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, η έγκριση του Κοινοβουλίου ή διαβούλευση με αυτό δεν απαιτείται όταν η οικεία συμφωνία αφορά αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ.

142. Κατά τη γνώμη μου, από τα ανωτέρω προκύπτει ότι, αναλόγως του αν η οικεία συμφωνία αφορά αποκλειστικά ή όχι την ΚΕΠΠΑ, οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες πρέπει να παρέχεται πληροφόρηση στο Κοινοβούλιο δυνάμει του άρθρου 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ, αλλά και η ακρίβεια της πληροφόρησης αυτής δεν μπορούν να είναι οι ίδιες. Με άλλα λόγια, φρονώ ότι η πληροφόρηση την οποία καλείται να παράσχει το Συμβούλιο στο Κοινοβούλιο σχετικά με ορισμένη διεθνή συμφωνία θεμιτώς απαιτείται να είναι ταχύτερη και λεπτομερέστερη όταν ζητείται έγκριση του τελευταίου αυτού θεσμικού οργάνου ή διαβούλευση με αυτό κατ' εφαρμογή του άρθρου 218, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, παρά όταν δεν απαιτείται τέτοια έγκριση ή διαβούλευση. Συγκεκριμένα, για να είναι εμπεριστατωμένη η γνώμη του Κοινοβουλίου, το θεσμικό αυτό όργανο πρέπει υποχρεωτικά να έχει εγκαίρως στη διάθεσή του επαρκώς λεπτομερείς πληροφορίες, δικαιούμενο να μην εγκρίνει την απόφαση για τη σύναψη της συμφωνίας σε περίπτωση μη παροχής τέτοιων πληροφοριών.

49 — Σκέψη 81.

50 — Σκέψη 82.

143. Κατά τη γνώμη μου, επομένως, ο έλεγχος του Δικαστηρίου όσον αφορά την εκ μέρους του Συμβουλίου τήρηση της προβλεπόμενης στο άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ υποχρέωσης πληροφόρησης πρέπει εν πάση περιπτώσει να πραγματοποιείται λαμβανομένων υπόψη της φύσεως της οικείας συμφωνίας και των εξουσιών που έχει το Κοινοβούλιο δυνάμει του άρθρου 218, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, ΣΛΕΕ, να συνδιαμορφώνει το ουσιαστικό περιεχόμενο της συμφωνίας αυτής.

144. Πάντως, η αποδοχή της απόψεως ότι η έκταση της προβλεπόμενης στο άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ υποχρέωσης πληροφόρησης μπορεί να είναι διαφορετική αναλόγως του βαθμού εμπλοκής του Κοινοβουλίου στη διαδικασία συνάψεως των διεθνών συμφωνιών δεν πρέπει να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι το Κοινοβούλιο δεν χρειάζεται να διαθέτει λεπτομερή πληροφόρηση όταν η οικεία συμφωνία αφορά αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ. Συγκεκριμένα, υπενθυμίζω ότι, έστω και αν έχει διαφορετική έκταση αναλόγως της συγκεκριμένης περίπτωσης, η προβλεπόμενη στο άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ υποχρέωση πληροφόρησης είναι γενικής εφαρμογής, ισχύει δηλαδή και στον τομέα της ΚΕΠΠΑ.

145. Επιπλέον, δεν πρέπει να παραβλέπεται το γεγονός ότι, ακόμα και αν οι εξουσίες του Κοινοβουλίου είναι περιορισμένες στον τομέα της ΚΕΠΠΑ, και ιδίως όταν μια συμφωνία αφορά αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ, το θεσμικό αυτό όργανο έχει ούτως ή άλλως δικαίωμα ελέγχου της εν λόγω πολιτικής, όπως προκύπτει από το άρθρο 36 ΣΕΕ⁵¹.

146. Θα εξετάσω τώρα σε ποιες χρονικές στιγμές ενημερώθηκε το Κοινοβούλιο για τη διαπραγμάτευση και τη σύναψη της συμφωνίας.

147. Στις 22 Μαρτίου 2010, το Συμβούλιο εξουσιοδότησε τον ύπατο εκπρόσωπο της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας να αρχίσει διαπραγματεύσεις για τη σύναψη των συμφωνιών μεταγωγής με διάφορες τρίτες χώρες, συμπεριλαμβανομένης της Δημοκρατίας του Μαυρικίου.

148. Με έγγραφο της ίδιας ημερομηνίας, το Συμβούλιο πληροφόρησε για την απόφαση αυτή τον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου, επισημαίνοντάς του ότι θα τον ενημέρωνε εκτενέστερα κατά τον χρόνο συνάψεως των εν λόγω συμφωνιών μεταγωγής.

149. Οι διαπραγματεύσεις κατέληξαν, στις 12 Ιουλίου 2011, στην έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως, με την οποία το Συμβούλιο ενέκρινε την υπογραφή της συμφωνίας.

150. Η συμφωνία υπογράφηκε στις 14 Ιουλίου 2011.

151. Η προσβαλλόμενη απόφαση και η συμφωνία δημοσιεύθηκαν στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* στις 30 Σεπτεμβρίου 2011.

152. Με έγγραφο της 17ης Οκτωβρίου 2011, το Συμβούλιο ενημέρωσε τον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου για την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως και την υπογραφή της συμφωνίας.

153. Το Κοινοβούλιο προσάπτει στο Συμβούλιο, αφενός, ότι δεν το ενημέρωσε κατά το στάδιο διαπραγμάτευσης της συμφωνίας και, αφετέρου, ότι ανέμεινε τρεις μήνες και πλέον μέχρι να του γνωστοποιήσει την προσβαλλόμενη απόφαση και τη συμφωνία.

51 — Το άρθρο 36, πρώτο εδάφιο, ΣΕΕ προβλέπει ότι «[ο] ύπατος εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας ζητά τακτικά τη γνώμη του [...] Κοινοβουλίου όσον αφορά τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της [ΚΕΠΠΑ] και της [ΚΠΑΑ] και το ενημερώνει για την εξέλιξη των εν λόγω πολιτικών. Μερικώς ώστε να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι απόψεις του [...] Κοινοβουλίου. Οι ειδικοί εντεταλμένοι μπορούν να συμμετέχουν στην ενημέρωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου». Το άρθρο 36, δεύτερο εδάφιο, ΣΕΕ διευκρινίζει στη συνέχεια ότι το Κοινοβούλιο «μπορεί να απευθύνει ερωτήσεις ή να διατυπώνει συστάσεις προς το Συμβούλιο και τον ύπατο εκπρόσωπο της Ένωσης. Διεξάγει δύο φορές κατ' έτος συζήτηση για την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην εφαρμογή της [ΚΕΠΠΑ], συμπεριλαμβανομένης της [ΚΠΑΑ]».

154. Κατά τη γνώμη μου, οι αιτιάσεις αυτές δεν είναι ικανές να επιφέρουν την ακύρωση της προσβαλλομένης αποφάσεως.

155. Συγκεκριμένα, πρώτον, θεωρώ ότι το άρθρο 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ συνεπάγεται την εκ μέρους του Συμβουλίου αποτελεσματική προσπάθεια ενημέρωσης του Κοινοβουλίου. Ως εκ τούτου, η υποχρέωση πληροφόρησης που προβλέπει η διάταξη αυτή δεν μπορεί, κατά τη γνώμη μου, να θεωρηθεί τηρηθείσα με την απλή δημοσίευση της αποφάσεως του Συμβουλίου στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Διαπιστώνεται όμως ότι το Συμβούλιο ενημέρωσε αμέσως και προσωπικά τον Πρόεδρο του Κοινοβουλίου για την έναρξη των διαπραγματεύσεων, και εν συνεχεία για την έκδοση της προσβαλλομένης αποφάσεως και την υπογραφή της συμφωνίας.

156. Δεύτερον, όπως επισημάνθηκε ανωτέρω, όταν η οικεία συμφωνία αφορά αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ δεν μπορεί να απαιτείται από το Συμβούλιο να ενημερώνει το Κοινοβούλιο τόσο λεπτομερώς όσο επιβάλλεται στις περιπτώσεις που ζητείται η έγκριση του θεσμικού αυτού οργάνου ή η διαβούλευση με αυτό. Ειδικότερα, στο μέτρο που το Κοινοβούλιο δεν κλήθηκε να διατυπώσει τη γνώμη του επί του περιεχομένου της συμφωνίας, δεν ήταν υποχρεωτικό να ενημερωθεί ως προς την εξέλιξη των σχετικών διαπραγματεύσεων.

157. Τρίτον, όσον αφορά το χρονικό διάστημα των τριών μηνών που παρήλθε μέχρι το Συμβούλιο να γνωστοποιήσει στο Κοινοβούλιο την προσβαλλόμενη απόφαση και τη συμφωνία, επισημαίνεται ότι θα ήταν περισσότερο σύμφωνο με το πνεύμα του άρθρου 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ να έχει ενημερωθεί το Κοινοβούλιο πριν από τη δημοσίευση της προσβαλλομένης αποφάσεως και της συμφωνίας στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*. Εντούτοις, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι, για τους προεκτεθέντες λόγους σχετικά με το ότι η συμφωνία αφορά αποκλειστικά την ΚΕΠΠΑ, η παρέλευση του εν λόγω χρονικού διαστήματος δεν έθιξε τα προνόμια του Κοινοβουλίου ούτε είχε τη δυνατότητα να επηρεάσει το περιεχόμενο της συμφωνίας, θεωρώ ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις για τη διαπίστωση παράβασης του άρθρου 218, παράγραφος 10, ΣΛΕΕ.

III – Πρόταση

158. Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο:

- να απορρίψει την προσφυγή, και
- να καταδικάσει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στα δικαστικά έξοδα, καθώς και να αποφασίσει ότι η Τσεχική Δημοκρατία, η Γαλλική Δημοκρατία, η Ιταλική Δημοκρατία, το Βασίλειο της Σουηδίας, το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή φέρουν τα δικά τους δικαστικά έξοδα.